

Patenter og varemærker

2007

Patenter og varemærker - 2007

Udgivet af Danmarks Statistik
December 2008
Oplag: 250
Printet hos PrininfoParitas

Trykt udgave: Pris: 60,00 kr. inkl. 25 pct. moms ISBN 978-87-501-1737-7
Kan købes på www.dst.dk/boghandel ISSN 1903-5586

Pdf-udgave: Kan hentes gratis på ISBN 978-87-501-1738-4
www.dst.dk/publ/PatenterVaremaerker ISSN 1903-5594

Adresser:

Danmarks Statistik Tlf. 39 17 39 17 e-post: dst@dst.dk
Sejrøgade 11 Fax 39 17 39 99 www.dst.dk
2100 København Ø

Helle Månsson
Danmarks Statistik
e-mail: hej@dst.dk
Tlf.: 39 17 31 13

© Danmarks Statistik 2008

Du er velkommen til at citere fra denne publikation.
Angiv dog kilde i overensstemmelse med god skik.

Det er tilladt at kopiere publikationen til privat brug.
Enhver anden form for hel eller delvis gengivelse eller mangfoldiggørelse
af denne publikation er forbudt uden skriftligt samtykke fra Danmarks Statistik.
Kontakt os gerne, hvis du er i tvivl.

Når en institution har indgået en kopieringsaftale med COPY-DAN,
har den ret til – inden for aftalens rammer – at kopiere fra publikationen.

Forord

Udnyttelse af viden og skabelse af nye produkter er centrale faktorer i samfundets udvikling, og patenter og varemærker knytter sig til begge faktorer. Hvor patenter især retter sig mod teknologisk nyudvikling, er varemærker i højere grad knyttet til oplevelsesøkonomien og til branding af produkter.

Intellectuelle ejendomsrettigheder (IP-rettigheder) er samtidig vigtige instrumenter i kampen mod ulovlig kopiering, uanset om det drejer sig om teknologi, møbler, tøj, fødevarer eller it-programmer. Uden internationale IP-rettigheder er det vanskeligt for danske virksomheder at gøre krav på retten til at producere eller sælge de produkter, som de selv har udviklet.

Patenter og varemærker 2007 er en ny årlig publikation fra Danmarks Statistik. Danmark har unikke muligheder for at tilvejebringe data om IP-rettigheder. Det skyldes ikke mindst de seneste års samarbejde imellem Patent- og Varemærkestyrelsen og Danmarks Statistik, der har styrket datagrundlaget.

Patent- og Varemærkestyrelsen har stillet data til rådighed og gjort det muligt at samkøre oplysninger om danske indehavere af IP-rettigheder med andre registeroplysninger. Hermed har det bl.a. været muligt for Danmarks Statistik at danne profiler af de virksomheder, der har rettigheder. Ligeledes er det muligt at sammenligne udviklingen i virksomheder, der har IP-rettigheder, med den generelle udvikling i erhvervslivet.

Patenter og varemærker 2007 er udarbejdet i kontoret Serviceerhverv af chefkonsulent Helle Månsson, som man er velkommen til at henvende sig til på tlf. 39 17 31 13 eller hej@dst.dk.

Danmarks Statistik, december 2008

Jan Plovsing / Jens Thomasen

Indhold

Sammenfatning	5
1. Profil af danske virksomheder med IP-rettigheder	9
1.1 IPR-aktive virksomheders udvikling	14
2. Internationale sammenligninger	19
2.1 Dansk patentaktivitet i internationalt perspektiv	19
2.2 Danske styrkepositioner inden for nye teknologiområder	21
2.3 Internationalt samarbejde på patentområdet	25
2.4 Varemærker	29
3. Handel med IP-rettigheder	33
3.1 IPR og forretningsstrategi	33
3.2 Handel med IPR	35
3.3 Forventninger til fremtidig handel med IPR	38
3.4 Piratkopiering	42
3.5 Fordele og barrierer ved handel med IP-rettigheder	44
4. Definitioner	47
5. Metode og datagrundlag	53
6. Tabeller	57

Sammenfatning

IP-rettigheder som innovationsindikator

IP-rettigheder – og navnlig patenter – betragtes som en ret pålidelig indikator for innovationsaktivitet og udvikling af nye teknologier. Det er dog langt fra alle innovationer, som patenteres, eller der søges andre IP-rettigheder til. Virksomheder kan også vælge andre måder at beskytte deres nyskabelser på – fx hemmeligholdelse af den tekniske know-how, som er en forudsætning for at anvende ideen.

Profil af virksomheder med IP-rettigheder

Denne nye årspublikation beskæftiger sig med fire IP-rettigheder: patenter, varemærker, design og brugsmodeller (se mere i boksen). Publikationen tegner bl.a. en profil af de ”IPR-aktive” virksomheder (kapitel 1):

- I Danmark registrerer danske virksomheder årligt omkring 3.600 IP-rettigheder af danske virksomheder, hvoraf de fleste er patenter.
- 13.000 danske virksomheder har i årene 2000-2007 registreret en eller flere IP-rettigheder, der er gældende i Danmark. Det svarer til, at 4 pct. af de danske virksomheder har registreret IP-rettigheder.

IP-rettigheder står for *intellectual property rights* – intellektuelle ejendomsrettigheder. IP-rettigheder omfatter nedenstående fem elementer, hvoraf ophavsret dog ikke indgår i tabeller og analyser i denne publikation.

Et **patent** beskytter den opfindelse, der angiver en ny løsning på et veldefineret problem. Løsningen skal adskille sig væsentligt fra hidtil kendt teknik. Patentet beskytter ikke idéen som sådan, men den tekniske løsning, og forbyder andre at udnytte den specifikke løsning.

Eks.: Lego-klodsen (patenteret i 1958), Nikotin-tyggegummi

En **brugsmodel** kaldes også ”det lille patent”. Brugsmodeller sigter på mindre tekniske løsninger, men giver ligesom patenter ret til at forbyde andre at udnytte en specifik løsning. Formålet med brugsmodeller er især at tilgodese mindre virksomheders nyskabelser og tekniske løsninger, der ikke opfylder kriterierne for et patent.

Eks.: En intelligent gardinstang, som efter programmerede tidspunkter trækker gardiner til og fra, en grillstarterboks, en termokappe til nyfødte grise.

Design er formgivningen og udseendet af et produkt. Der er tale om den fysiske fremtræden, ikke en teknisk funktion.

Eks.: Tøj, møbler, eller mønstret i en køkkenrulle.

Et **varemærke** har til formål at fungere som kendetegn for en virksomheds produkter eller for virksomheden som sådan, og skal kunne gengives grafisk. Varemærker kan fx bestå af ord, figurer, slogans, bogstav- og talkombinationer. Et varemærke vedrører altid det konkrete udtryk.

Mærket TM eller ® kendetegner varemærkebeskyttelse.

Eks.: Google, Coca-Cola, Tivoli

Ophavsret, eller copyright, er en rettighed, der bl.a. anvendes i forbindelse med kunstneriske eller litterære værker, men også i forbindelse med fx edb-programmer. Ophavsret administreres i Danmark af Kulturministeriet. Copyright indgår ikke i denne publikation, da det p.t. ikke er muligt at samkøre oplysninger om indehavere af ophavsrettigheder med Danmarks Statistiks registre.

Mærket © kendetegner produkter, der er beskyttet af copyright.

- Medico/sundhed, it/kommunikation og energi/miljø er de brancheområder, hvor relativt flest virksomheder er IPR-aktive, idet hhv. 14 pct., 10 pct. og 8 pct. af virksomhederne har IP-retigheder.
- Blandt de IPR-aktive virksomheder har medico/sundhed og energi/miljø det højeste gennemsnitlige antal rettigheder med hhv. syv og fem IP-retigheder pr. virksomhed.
- Inden for de fleste brancheområder har mere end halvdelen af de IPR-aktive virksomheder kun registreret en enkelt IP-rettighed i perioden 2000-2007. Inden for energi/miljø har 57 pct. af virksomhederne dog to eller flere rettigheder, og 9 pct. har registreret ti eller flere IP-rettigheder.
- De store virksomheder er overrepræsenteret blandt IPR-aktive virksomheder, især på patentområdet. Virksomheder med 50 eller flere ansatte har således registreret 34 pct. af patenterne i årene 2000-2007, mens de antalsmæssigt kun udgør 1 pct. af de danske virksomheder.

Internationale sammenligninger

Publikationen sætter også danske virksomheders IP-rettigheder ind i et internationalt perspektiv (kapitel 2). Blandt de væsentligste konklusioner er disse:

- Med 6.700 patentansøgninger stod Danmark for et fåtal af de i alt 1,76 mio. internationale patentansøgninger i 2006. Men opgjort i forhold til indbyggertallet lå Danmark på en sjetteplads, når det drejer sig om patentansøgninger. Også de øvrige nordiske lande blandt de 20 mest aktive nationer.
- Inden for udvalgte teknologiområder ligger den danske patentaktivitet højt. Det gælder især inden for vedvarende energi, hvor Danmark stod for 5,5 pct. af samtlige ansøgninger i 2005, kun overgået af USA og Japan.
- På det bioteknologiske område er USA førende med sammenlagt 40 pct. af patentansøgningerne i 2005. Her lå Danmark på en 10.-plads med 109 ansøgninger, svarende til 1,5 pct. af samtlige bioteknologiske patentansøgninger i 2005.
- På globalt plan står der en udenlandsk ejer eller medejer bag ansøgningen i 16 pct. af alle patentansøgninger. 15 pct. af de nationale patentansøgninger var omvendt baseret på opfindelser gjort af udenlandske statsborgere i 2003-2005.
- For Danmarks vedkommende var der en udenlandsk ansøger bag 21 pct. af ansøgningerne med danske opfindere i 2003-2005. Andelen af patentansøgninger med dansk ansøger og udenlandsk opfinder var 20 pct. For Danmark var der således næsten balance imellem "indlån", dvs. hvor opfinderen til en dansk patentansøgning er udlænding, og "udlån", hvor en dansker har stået bag opfindelsen til en udenlandsk patentansøgning.
- USA, Norge, Schweiz, Sverige og Kina er blandt de lande, som registrerer flest varemærker i Danmark. De samme lande er blandt de steder, hvor flest danske ansøgere registrerer varemærker. De fleste udenlandske varemærker i Danmark registreres dog af Tyskland, der stod for 19 pct. i 2007.
- Annonce- og reklamevirksomhed, uddannelses- og undervisningsvirksomhed samt forskning og design mv. er de områder, hvor flest danske virksomheder registrerer varemærker i Danmark. Udenlandske varemærker retter sig i højere grad mod farmaceutiske og veterinærmedicinske præparater samt videnskabelige apparater og instrumenter.

Sidst, men ikke mindst belyser publikationen også danske virksomheders handel med IP-rettigheder (kapitel 3). Nogle af de interessante konklusioner er disse:

- 5 pct. af de danske virksomheder med ti eller flere beskæftigede har handlet med IP-rettigheder i perioden 2002-2007. Blandt virksomheder med patenter er andelen betydeligt højere, nemlig 43 pct.

- Udenlandske virksomheder er den hyppigste handelspartner, når virksomheder handler med patenter. 45 pct. af de virksomheder, der har købt patenter, og 76 pct. af dem, der har solgt patenter, har haft en udenlandsk handelspartner.
- 31 pct. af de danske virksomheder, der i perioden 2001-2006 har fået godkendt en patentrettighed, har været udsat for piratkopiering. Den mest udbredte forholdsregel imod piratkopieringen er at overvåge markedet, dvs. holde øje med mulige kopiprodukter og piratkopister.
- 14 pct. af virksomhederne med patenter har valgt at beskytte sig imod piratkopiering ved at indbygge fx identifikation eller sporingsmekanismer i deres produkt.
- Blandt de virksomheder, der vælger at sælge deres IP-retteligheder, peger 24 pct. på en øget synlighed på markedet som den største fordel, mens 21 pct. fremhæver en øget indtjening som en af fordelene. Signalværdien ved IPR-handel er dermed mindst lige så betydningsfuld for virksomhederne som den økonomiske gevinst.
- Handel med IP-retteligheder har også sine vanskeligheder: 21 pct. af virksomhederne peger på, at det er ressourcekrævende at modne et patent til licensérbar forretning, 16 pct. at det er svært at nå til enighed om pris og betingelser, og 15 pct. at det kan være vanskeligt at finde en relevant køber.

Historisk baggrund

Patentets historie

Ordet patent kommer af det franske *lettre patente*, der betyder åbent brev. Patenter er altså åbne i den forstand, at de er offentlige kundgørelser af en eneret. Man regner almindeligvis patentets historie for at gå tilbage til 1400-tallets venetianske republik, hvor der i 1474 blev udstedt et dekret, som fastslog, at nye anordninger og opfindelser skulle kommunikeres ud til republikken. Dermed kunne de opnå en juridisk beskyttelse imod potentielle rettighedskrænker i en periode på ti år. Allerede i 1421 havde man dog i republikken Firenze godkendt et patent, og også langt tidligere er der tegn på, at selve idéen om at beskytte opfinderens mod kopiering blev anvendt.

I England tildelte Henry VI i 1449 det første *letter patent* til en flamlænder. Det åbne brev gav flamlænderen ret til et 20-årigt monopol på sin opfindelse. I 1700-tallet fremsatte det engelske hofs jurister krav om, at en patentansøgning skulle ledsages af en skriftlig beskrivelse af opfindelsen. Dette kom til at danne grundlaget for patentlovgivningen både i England og i USA, New Zealand og Australien.

I 1973 blev den europæiske patentkonvention vedtaget. Konventionen førte til dannelsen af den Europæiske Patent Organisation. Hermed blev der skabt en fælles juridisk ramme for europæiske patenter, og man har herefter kunnet søge om et patent via én ansøgning hos Det Europæiske Patentkontor (EPO) eller igennem patentmyndighederne i et af de lande, som har tiltrådt konventionen. Den første danske patentlov trådte i kraft i 1894.

Varemærkets historie

De første typer af varemærker kan spores helt tilbage til antikken, hvor romerrigets bygmestre forsynede deres mursten med sit navn. Det er dog først langt senere, omkring 1585, at man finder en egentlig lovgivning, som beskytter varemærker, nemlig English Common Law.

Det første regulære system til registrering af varemærker opstod i Frankrig i 1857 med en lovgivning om brug af kommercielle mærker og produktmærker. Flere forskellige lande udviklede lovgivning til beskyttelse af varemærker i løbet af 1800-tallet: USA indførte en omfattende lovgivning i 1870, Det Forenede Kongerige i 1875, Tyrkiet i 1871 og Japan i 1885. Med Madrid-aftalen af 1891 blev varemærker indbygget i international lovgivning, hvorefter medlemslandenes indehavere af varemærker har mulighed for at få deres varemærke beskyttet i en række lande på baggrund af en enkelt ansøgning. Den første danske lovgivning på varemærkeområdet blev vedtaget d. 15. november 1880.

1. Profil af danske virksomheder med IP-rettigheder

*Virksomhedsstruktur,
økonomisk og
beskæftigelsesmæssig
udvikling*

Kapitlet belyser de virksomheder, der i perioden 2000-2007 har fået godkendt rettigheder til patenter, varemærker, design og brugsmodeller – de såkaldt IPR-aktive virksomheder – og sammenholder dem med den danske virksomhedsbestand som helhed. Kapitlet belyser, hvilke brancheområder der især benytter IP-rettigheder, om der er branchemæssige forskelle i udbredelsen af de enkelte rettighedstyper, og om der er en sammenhæng imellem virksomhedsstørrelse og IP-rettigheder. Også omfanget og koncentrationen af rettigheder belyses. Desuden sammenlignes den økonomiske og beskæftigelsesmæssige udvikling i virksomheder med IP-rettigheder med udviklingen i dansk erhvervsliv generelt.

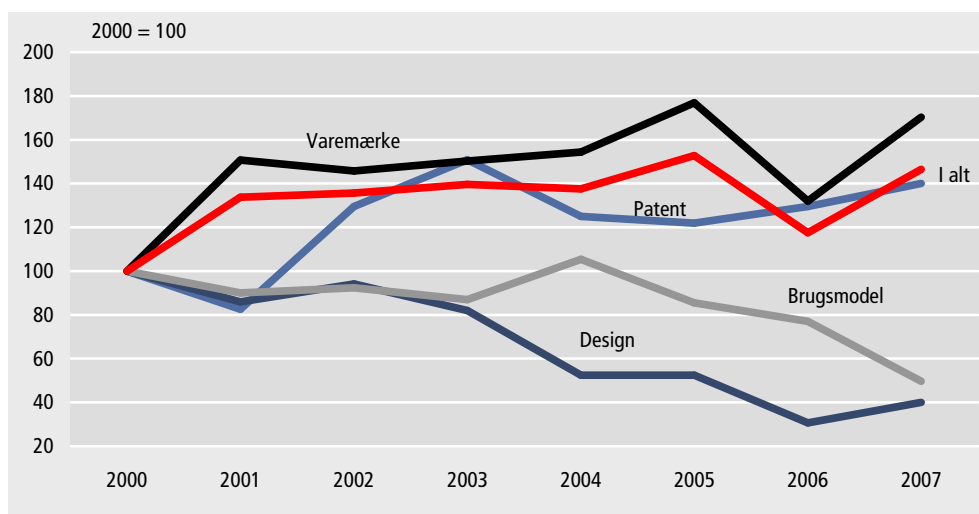
*29.000 rettigheder
registreret i 2000-2007*

Fra 2000 til 2007 er der registreret i alt 28.593 IP-rettigheder i form af patenter, varemærker, brugsmodeller og design til danske virksomheder¹. Varemærker udgør med 82 pct. langt den største gruppe af rettigheder.

*Der registreres flere
patenter og varemærker*

Det samlede antal IP-rettigheder, som er registreret i perioden 2000 til 2007 til danske virksomheder, ligger nogenlunde stabilt omkring 3.600 rettigheder pr. år. Da varemærker udgør langt størstedelen af de registrerede rettigheder – hele 85 pct. i 2007 – betyder det, at de bliver kendetegnende for den samlede udvikling. Der ses da også tydeligt en stor forskel på antallet af registreringer på de enkelte IPR-typer hen over den viste periode. Antallet af patenter, der er meddelt i 2007, er således 32 pct. højere end i 2000, mens antallet af registrerede design og brugsmodeller er faldet med hhv. 62 pct. og 52 pct. Antallet af varemærkerregistreringer er 9 pct. højere i 2007 end i 2000.

Figur 1.1 Antal registrerede IP-rettigheder. 2000-2007

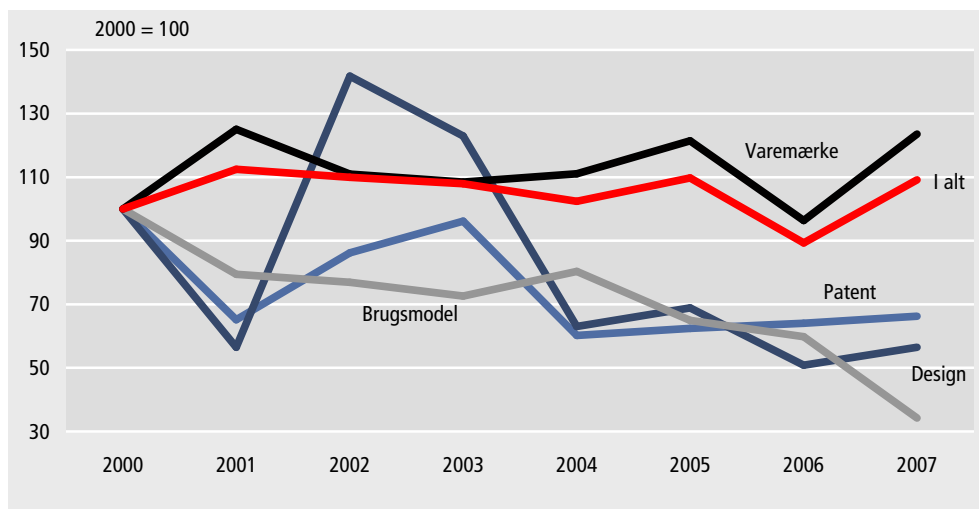

Datagrundlag: Antal rettigheder registreret til danske virksomheder i 2000-2007.

I 2007 fik 1.644 danske virksomheder rettigheder til patenter, varemærker, design eller brugsmodeller, og det antal er 9 pct. højere end i 2000. Den samlede udvikling kan primært tilskrives, at flere virksomheder har fået meddelt varemærkerrettigheder i 2007 end i 2000, idet antallet af virksomheder, som har fået rettigheder til patent, design eller brugsmodeller, i samme tidsrum er faldet med hhv. 34 pct., 43 pct. og 66 pct.

¹ Talmaterialet omfatter rettigheder, som er gældende i Danmark, og evt. andre lande, og som er udstedt til danske virksomheder.

Figur 1.2 Antal virksomheder, der har fået meddelt IP-retigheder. 2000-2007

Datagrundlag: Antal danske virksomheder, der har fået registreret rettigheder i årene 2000-2007.

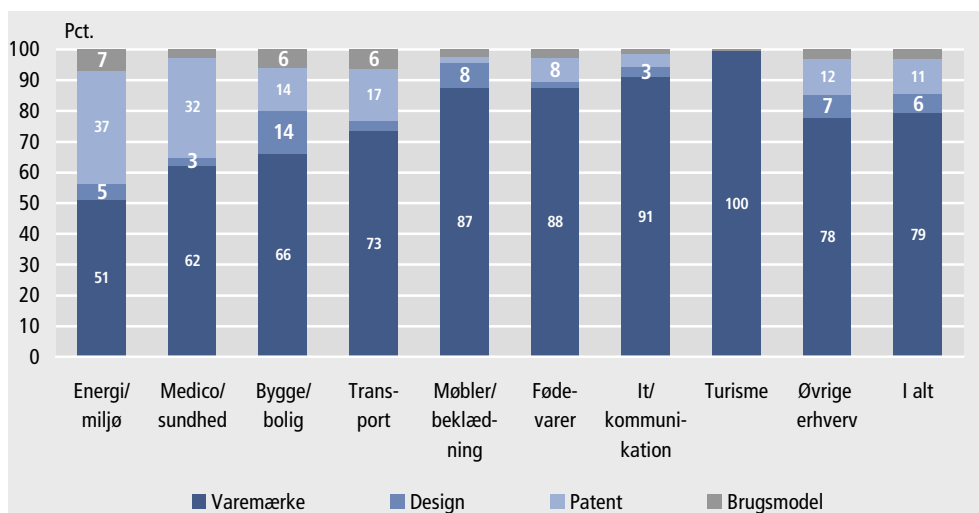
Store brancheforskelle på anvendelsen af IPR

Der er betydelig forskel på typer og sammensætning af IP-retigheder på de enkelte ressourceområder², bortset fra at varemærker udgør mindst halvdelen af IP-retighederne inden for samtlige brancheområder.

Energi/miljø har en bred IPR-portefølje

Virksomheder inden for energi/miljø har den relativt største andel af patenter, som udgør 37 pct. af IP-retighederne, og brancheområdet har også flere brugsmodeller end virksomhederne som helhed. Virksomheder inden for energi/miljøområdet er dermed karakteriseret af at have den bredeste IPR-portefølje blandt brancheområderne. Medico/sundhed er også et brancheområde med relativt mange patenter (32 pct.), mens brugsmodeller og design ikke synes at spille nogen væsentlig rolle her.

Figur 1.3 Danske virksomheder med IP-retigheder 2001-2007, fordelt på ressourceområde og IPR-type

Datagrundlag: virksomheder, der har fået registreret IP-retigheder i årene 2000-2007, og som indgår i regnskabsstatistikken 2000-2006 i et eller flere år.

Design mest brugt inden for bygge/ anlæg og møbler/beklædning

Bygge/bolig-området og møbler/beklædning benytter sig i større udstrækning end andre af design som IP-rettighed: hhv. 14 pct. og 8 pct. af de to brancheområders rettigheder udgøres af design. På transportområdet udgør varemærker 73 pct. af IP-

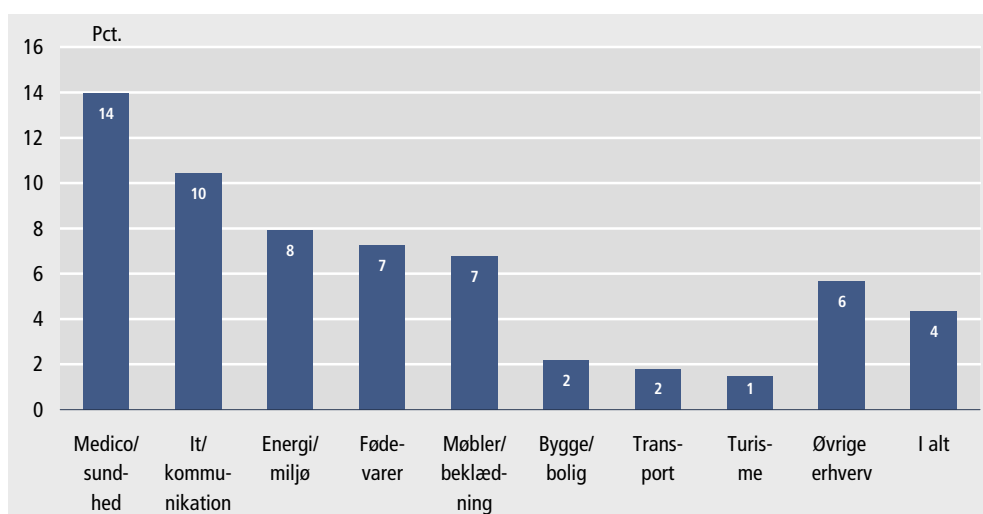
² Se kap. 4 Definitioner.

rettighederne, men brancheområdet har dog også med 17 pct. flere patenter end gennemsnittet. Inden for fødevarer, it/kommunikation og turisme er varemærker dominerende, og inden for turisme stort set den eneste form for IP-rettingheder, der anvendes.

Mange inden for medico/sundhed har IP-rettingheder

Udbredelsen af rettigheder i dansk erhvervsliv er vist i figur 1.4, hvor det ses, at brancherne i meget forskellig udstrækning gør brug af IP-rettingheder. Samlet set har 4 pct. af de danske virksomheder én eller flere IP-rettingheder, men andelen er langt højere inden for medico/sundhed, hvor 14 pct. af virksomhederne har IP-rettingheder, og inden for it/kommunikation, hvor hver tiende virksomhed har IPR. Energi/miljø, fødevarer, møbler/beklædning og øvrige erhverv ligger med 6-8 pct. lidt over gennemsnittet, mens der kun er ganske få virksomheder inden for bygge/bolig, transport og turisme, der har IP-rettingheder.

Figur 1.4 Andel af virksomheder med IP-rettingheder, fordelt på ressourceområder

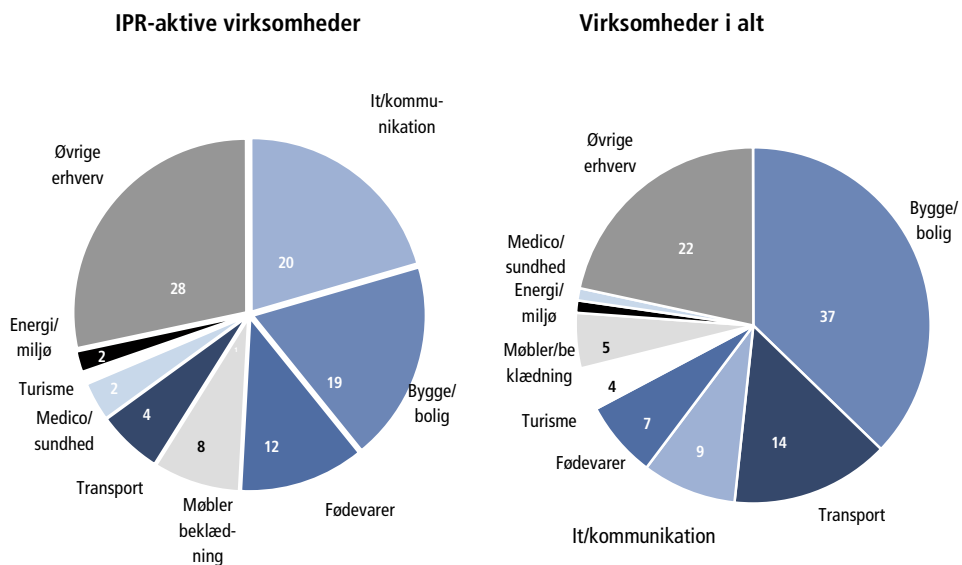

Datagrundlag: virksomheder, der har fået registreret IP-rettingheder i årene 2000-2007, og som indgår i regnskabsstatistikken 2000-2006 i samtlige år.

It/kommunikation et vigtigt brancheområde for IPR

For at vise, hvor den branchemæssige tyngde ligger, er virksomheder med IP-rettingheder sammenholdt med den samlede virksomhedsbestand i figur 1.5. It/kommunikation er i IPR-sammenhæng et betydningsfuldt område, som omfatter en femtedel af samtlige IPR-aktive virksomheder, men kun en tiendedel af de danske virksomheder som helhed. Bygge/bolig udgør også et væsentligt IPR-område (19 pct. af samtlige virksomheder med IP-rettingheder), men har meget mindre betydning end i den samlede virksomhedsbestand, hvor det udgør 37 pct. Fødevarer og møbler/beklædning er i lighed med it-kommunikation mere betydningsfulde i IPR-sammenhæng end i den danske virksomhedsbestand generelt – deres andele af de IPR-aktive virksomheder udgør med hhv. 12 pct. og 8 pct. næsten det dobbelte af deres andele af virksomhedsbestanden. Transportområdet er til gengæld med 4 pct. langt mindre betydningsfuldt i IPR-sammenhæng end generelt, hvor det udgør 14 pct. af virksomhedsbestanden.

Figur 1.5 Danske virksomheders fordeling på ressourceområder

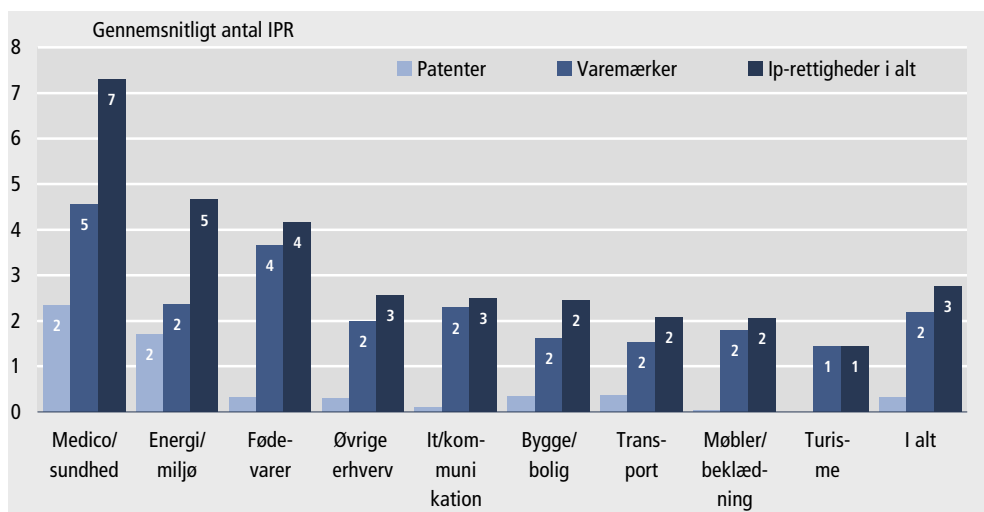

Datagrundlag: Virksomheder, der indgår i regnskabsstatistikken 2000-2006 i samtlige år.

Høj koncentration af rettigheder inden for medico/sundhed og energi/miljø

Det gennemsnitlige antal rettigheder i de IPR-aktive virksomheder er et mål for IPR-koncentrationen, se figur 1.6. Her tegner der sig et billede af en høj IPR-koncentration inden for medico/sundhed med gennemsnitligt er 7 IP-rettighe-der pr. IPR-aktiv virksomhed. Også inden for energi/miljø og fødevarer er koncentrationen af IP-rettighe-der højere end gennemsnittet, idet de IPR-aktive virksomheder har hhv. 5 og 4 IP-rettighe-der i gennemsnit. Mest markant er det imidlertid, at it/kommunikation, som har en af de højeste andele af virksomheder med IP-rettighe-der, ligger på niveau med gennemsnittet for samtlige virksomheder, når det drejer sig om antallet af rettighe-der pr. IPR-virksomhed. Det er med andre ord en branche, hvor der er mange IPR-virksomheder, men de har hver især få rettigheder. Den samme tendens ses inden for møbler/beklædning.

Figur 1.6 Gennemsnitligt antal rettigheder i IPR-aktive virksomheder, fordelt på ressourceområder

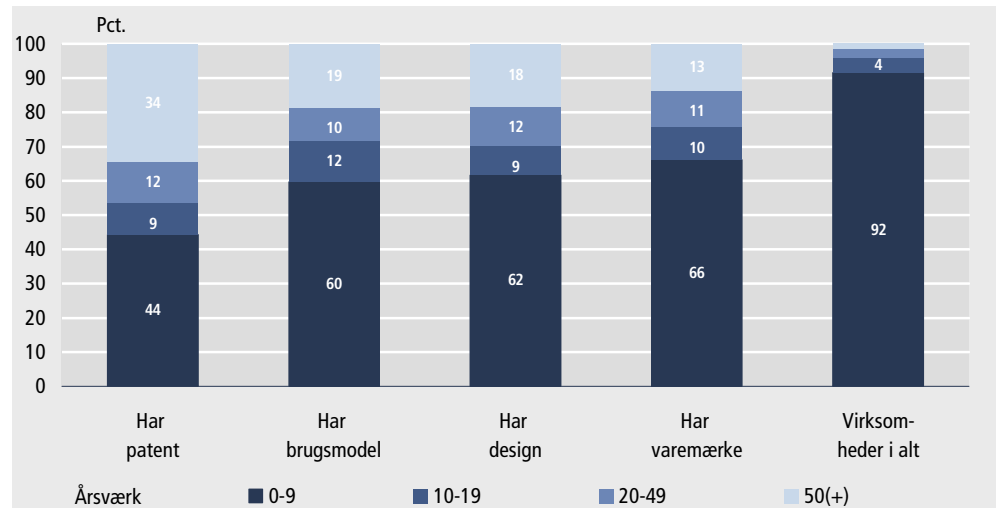

Datagrundlag: virksomheder, der har fået registreret IP-rettighe-der i årene 2000-2007, og som indgår i regnskabsstatistikken 2000-2006 i samtlige år.

Store virksomheder overrepræsenteret på IPR-området

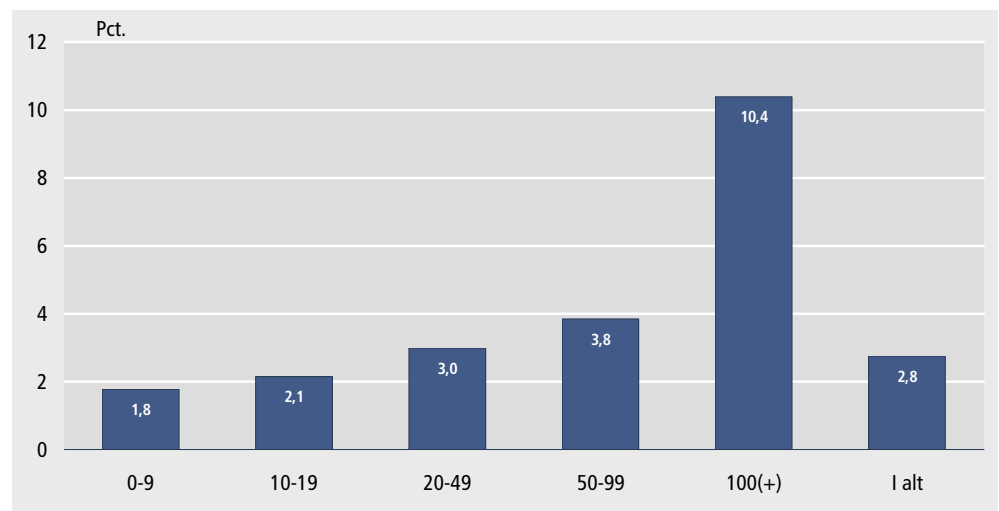
De store virksomheder er stærkt overrepræsenteret blandt virksomheder med IP-rettighe-der, og det gælder især på patentområdet. Her spiller det sandsynligvis en rolle, at der ofte er store udviklingsomkostninger forbundet med at opnå patentrettigheder. Virksomheder med færre end 10 ansatte udgør 44 pct. af patentindehaverne, og 66 pct. af de virksomheder, der har varemærker. Det er imidlertid en langt mindre andel, end de udgør af den samlede virksomhedsbestand, nemlig 92 pct.

Figur 1.7 Andel af virksomheder med IP-rettighe-der, fordelt på størrelsesgrupper

Datagrundlag: virksomheder, der har fået registreret IP-rettighe-der i årene 2000-2007, og som indgår i regnskabsstatistikken 2000-2006 i samtlige år.

Figur 1.8 Gennemsnitligt antal rettigheder i IPR-aktive virksomheder, fordelt på størrelsesgrupper. 2000-2007

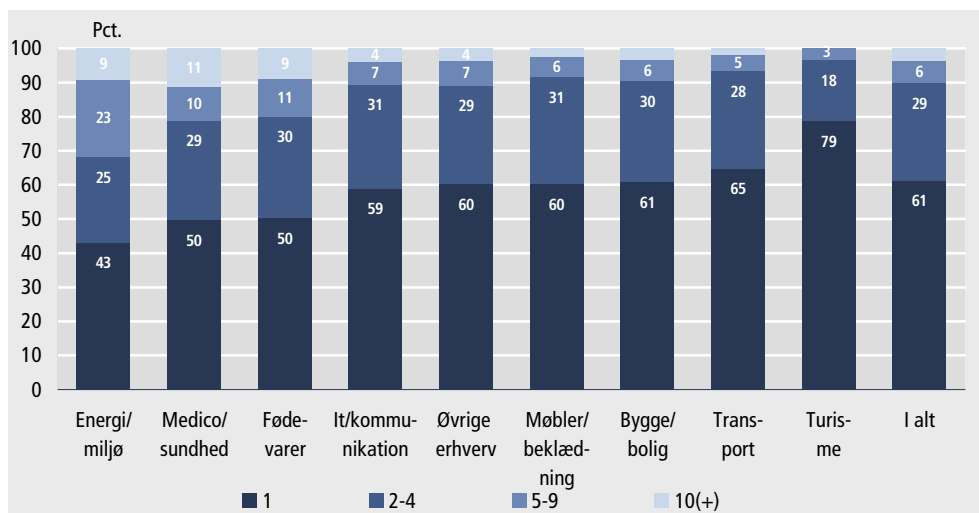
Datagrundlag: virksomheder, der har fået registreret IP-rettighe-der i årene 2000-2007, og som indgår i regnskabsstatistikken 2000-2006 i samtlige år.

Koncentrationen af rettigheder afspejler de store virksomheders betydning i gruppen af danske IPR-indehavere: i gennemsnit har hver IPR-indehaver 3 IP-rettighe-der. Virksomheder med 100 eller flere ansatte skiller sig ud med mere end 10 IP-rettighe-der i gennemsnit.

Figur 1.9 viser en optælling af det faktiske antal rettigheder i de enkelte brancheområder. Det ses, at hovedparten (61 pct.) af de IPR-aktive virksomheder har en enkelt IP-rettighed, mens 29 pct. har 2-4 IP-rettighe-der. 6 pct. har 5-9 rettigheder, og de sidste 4 pct. har 10 eller flere rettigheder. Også her er der væsentlige branchefor-

skelle: 11 pct. af virksomhederne inden for medico/sundhedsområdet har 10 eller flere IP-rettigheeder, og den tilsvarende andel inden for energi/miljø og fødevarer er 9 pct. De tre brancheområder, og i særdeleshed energi/miljøbrancherne, har samtidigt en relativt stor andel af virksomheder med 5-9 rettigheeder.

Figur 1.9 Antal virksomheder fordelt på ressourceområde og antal IP-rettigheeder

Datagrundlag: virksomheder, der har fået registreret IP-rettigheeder i årene 2000-2007, og som indgår i regnskabsstatistikken 2000-2006 i samtlige år.

1.1 IPR-aktive virksomheders udvikling

IPR-aktives andel af omsætning og beskæftigelse er stigende

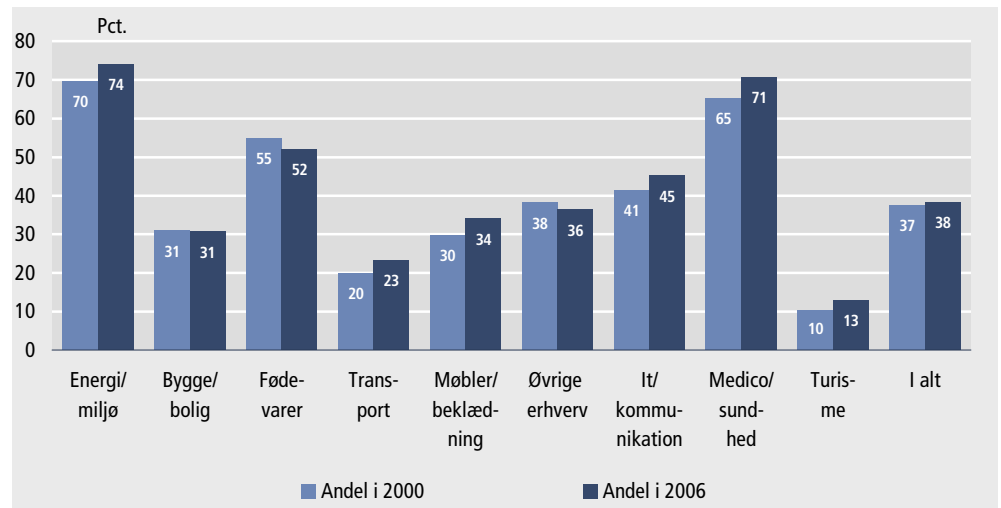
Hvis man sammenholder de IPR-aktive virksomheder, som har været aktive i alle årene fra 2000 til 2006, med den øvrige bestand af virksomheder, tyder talmaterialet på, at de IPR-aktive vinder frem på bekostning af andre virksomheder. Om dette skyldes deres IP-rettigheeder eller andre forhold, fx deres størrelse, ejerform eller kapitalforhold mv., kan dog ikke udledes af talmaterialet.

Datagrundlaget for figurerne 1.9-1.12 består af de virksomheder, der har været aktive i alle årene 2000-2006. Det omfatter en bestand på 90.200 virksomheder, hvoraf de 3.900 er IPR-aktive.

IPR-aktive står for 38 pct. af omsætningen i 2006

Fra 2000 til 2006 er de IPR-aktive virksomheders andel af beskæftigelsen (opgjort i årsværk) steget fra 37 pct. til 38 pct. De relativt få danske virksomheder med IP-rettigheeder står med andre ord for en betydelig del af den samlede beskæftigelse.

Figur 1.10 IPR-aktive virksomheders andel af årsværk. 2000-2006

Datagrundlag: Virksomheder der indgår i regnskabsstatistikken 2000-2006 i samtlige år

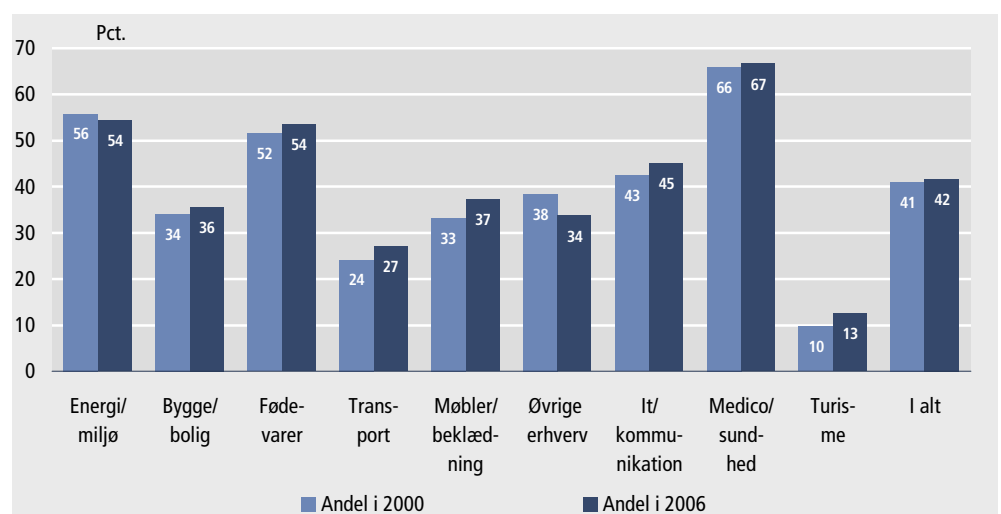
42 pct. af beskæftigelsen i 2006 i IPR-aktive virksomheder

Den stigende beskæftigelsesandel, som de IPR-aktive virksomheder samlet set repræsenterer, genfindes på de fleste brancheområder. Navnlige inden for medico/sundhed, møbler/beklædning og energi/miljø, hvor beskæftigelsen er steget med mellem 4 og 5 procentpoint. Kun inden for fødevarer og øvrige erhverv har de IPR-aktive virksomheder haft en tilbagegang i beskæftigelsesandelen.

De virksomheder, der var aktive i hele perioden 2000-2006, havde en samlet omsætning på 1.920 mia. kr., hvoraf de IPR-aktive virksomheders omsætning udgjorde 42 pct. Samlet set har de IPR-aktive således øget deres andel af omsætningen med 1 procentpoint fra 2000 til 2006.

Bortset fra områderne energi/miljø og øvrige erhverv, har de IPR-aktive virksomheder inden for samtlige brancheområder haft større fremgang i deres omsætning end de øvrige virksomheder.

Figur 1.11 IPR-aktive virksomheders andel af omsætning. 2000-2006

Datagrundlag: Virksomheder der indgår i regnskabsstatistikken 2000-2006 i samtlige år

Lille fald i IPR-aktives eksportandel

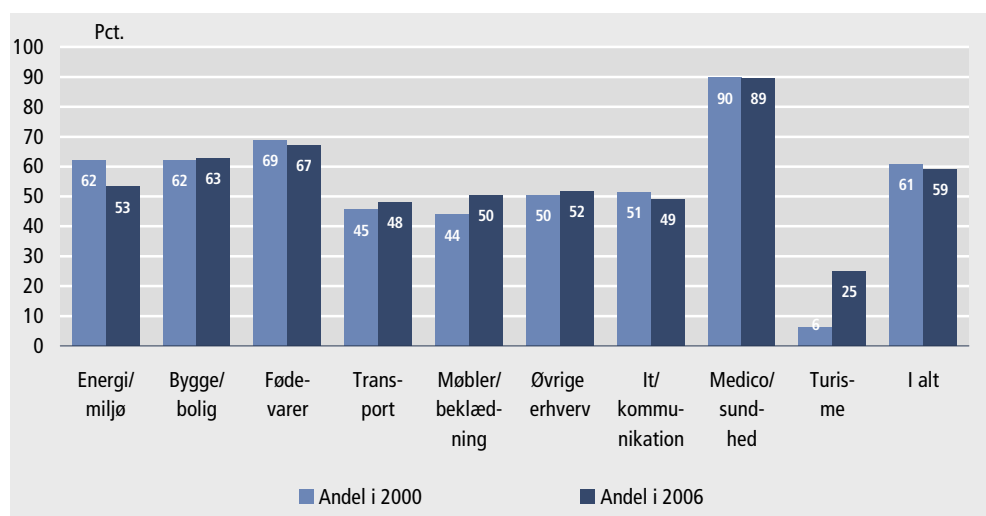
På eksportområdet har de IPR-aktive virksomheder tabt en smule terræn i forhold til de danske virksomheder generelt, idet deres eksportandel er faldet fra 61 pct. i 2000 til 59 pct. i 2006.

IPR-virksomheder inden for energi/miljø: faldende eksportandel, trods fremgang

Faldet er markant på energi/miljøområdet, hvor de IPR-aktive virksomheders andel af eksporten er faldet fra 62 pct. til 53 procent, svarende til et fald på 9 procentpoints. Faldet skyldes dog ikke en stagnerende eksport – tværtimod har de IPR-aktive virksomheder på energi/miljøområdet haft en stigning på 38 pct. i deres eksport, hvilket er over niveauet for danske virksomheder som helhed (36 pct.). Men virksomheder uden IPR-aktivitet har haft en endnu mere markant vækst i eksporten, som er fordoblet fra 2000 til 2006.

På fødevarerområdet og inden for it/kommunikation har de IPR-aktive også oplevet en mindre tilbagegang i deres andel af den samlede eksport, mens der til gengæld er fremgang i IPR-virksomhedernes eksportandel inden for transport, møbler/beklædning, øvrige erhverv og turisme. For turismevirksomhederne hører det dog med til billedet, at eksporten udgør mindre end 0,2 procent af omsætningen i 2006, mod ca. 25 pct. for danske virksomheder generelt.

Figur 1.12 IPR-aktive virksomheders andel af eksport. 2000-2006

Datagrundlag: Virksomheder der indgår i regnskabsstatistikken 2000-2006 i samtlige år

Værditilvækstandelen udgjorde 39 pct. og er steget lidt

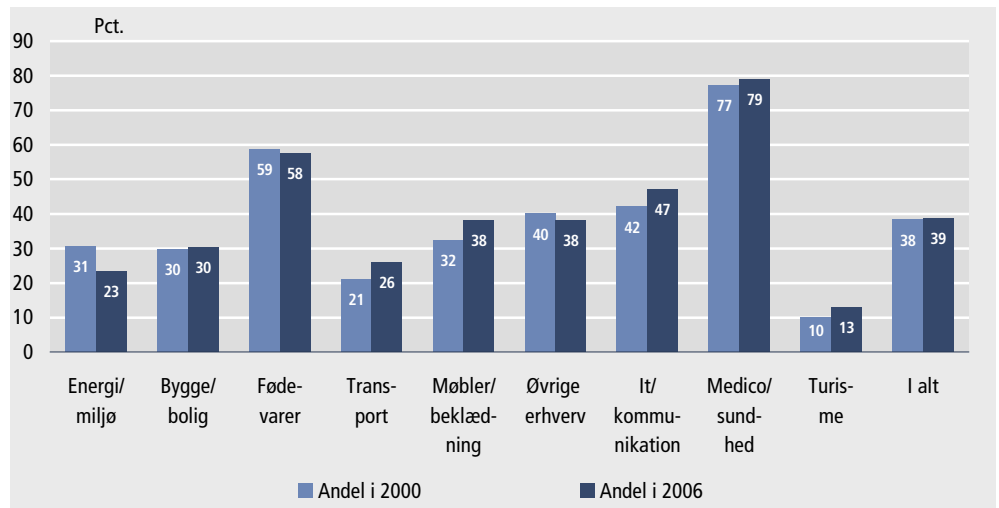
Mere end en tredjedel – 39 pct. – af den samlede værditilvækst i 2006 blev skabt af IPR-aktive virksomheder, og det er en lille fremgang i forhold til 2000, hvor andelen var 38 pct.

I flere brancher er de IPR-aktives værditilvækst-andel voksende

De IPR-aktive virksomheder inden for miljø/energi, fødevarer og øvrige erhverv har alle haft en tilbagegang i deres andel af den samlede værditilvækst, mens de øvrige brancheområder har haft fremgang. Det gælder især inden for transport, møbler/beklædning og it/kommunikation, hvor de IPR-aktive virksomheders andel af værditilvæksten er steget med 5 procentpoints eller mere.

Det er værd at bemærke, at tilbagegangen i værditilvækstandelen for de IPR-aktive virksomheder inden for energi/miljø ikke skyldes egentlig tilbagegang eller lavere vækst end i virksomhederne som helhed, men derimod at de øvrige virksomheder med en stigning i værditilvæksten på 92 pct. fra 2000 til 2006 har haft en langt højere stigning end gennemsnittet af virksomheder (34 pct.).

Figur 1.13 IPR-aktive virksomheders andel af værditilvækst. 2000-2006

Datagrundlag: Virksomheder, der indgår i regnskabsstatistikken 2000-2006 i samtlige år

2. Internationale sammenligninger

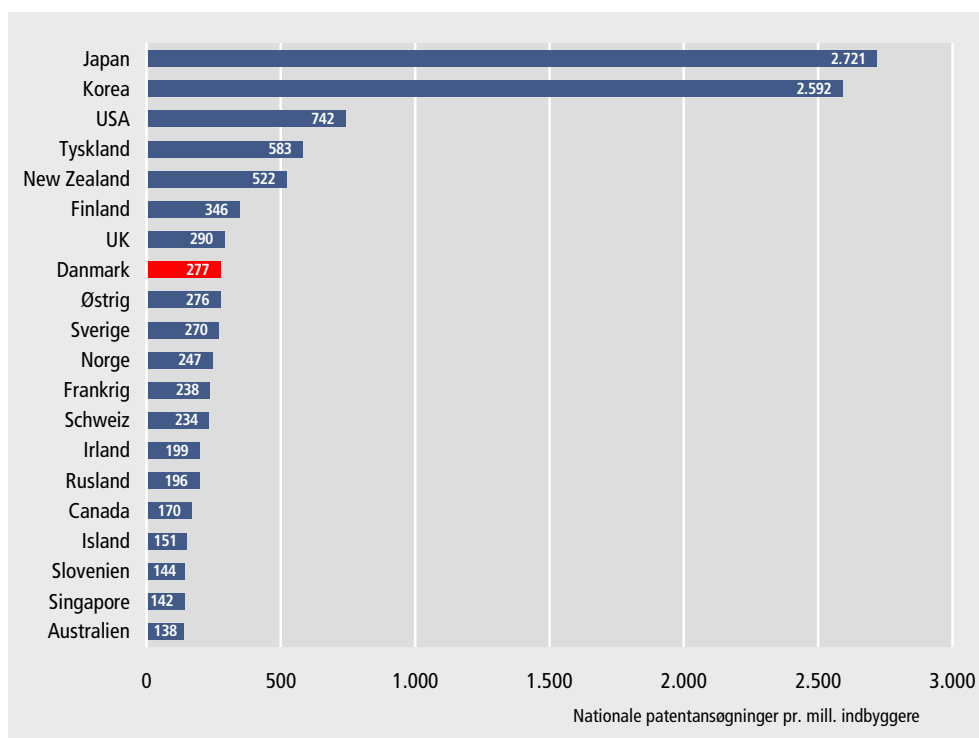
<i>Internationale sammenligninger</i>	Kapitlet belyser Danmarks patentaktivitet i international sammenhæng, baseret på opgørelser fra hhv. WIPO (World Intellectual Property Organization) og OECD. Datagrundlaget kan ikke umiddelbart sammenlignes med de danske data, som indgår i kapitel 1 (se kapitlet Metode og datagrundlag).
<i>Patentansøgninger – en indikator for bl.a. innovationsevne</i>	Patentansøgninger har i international sammenhæng været genstand for statistik i årtier, hvor antallet af patentansøgninger og deres teknologiske retning betragtes som et udtryk for de enkelte landes innovationsevne. Der er mange vinkler på statistikken over patentansøgninger, der belyser områder som: • National/regional innovationsevne (antal ansøgninger fra forskellige lande eller regioner) • Teknologiske styrkepositioner (målt ved at sammenholde antallet af ansøgninger på de enkelte teknologiske områder) • Internationalt samarbejde (opfinderes og ansøgers hjemlande)
<i>1,76 mio. patentansøgninger i 2006</i>	Verdensorganisationen for intellektuelle ejendomsrettigheder, World Intellectual Property Organization (WIPO), anslår, at der i 2006 blev indgivet ca. 1,76 millioner patentansøgninger på verdensplan. Det er en stigning på 4,9 pct. i forhold til 2005. Fra 2005 til 2006 steg antallet af ansøgninger fra Kina, Korea og USA med hhv. 32,1 pct., 6,6 pct. og 6,7 pct. Et fåtal af lande, hhv. Japan, USA, Korea, Tyskland og Kina, stod for 76 pct. af samtlige patentansøgninger.
<i>Der blev meddelt 727.000 patenter i 2006</i>	Der blev givet rettigheder til 727.000 patenter i 2006 på verdensplan, og størstedelen af patentrettighederne er – ligesom patentansøgningerne – koncentreret på få lande.
<i>6,1 mio. patenter var gældende i 2006</i>	Patentrettigheder kan være gældende i op til 20 år, alt efter hvor længe rettighedshaveren vælger at betale, og dermed opretholde, rettigheden. Det er dog langt fra alle patentrettigheder, der opretholdes i den maksimale periode. I 2006 var der således 6,1 millioner gældende patenter på verdensplan, og mere end halvdelen af dem var ansøgt i perioden 1997-2003.
<i>It er et betydningsfuldt patentområde</i>	Computerteknologi, telekommunikation og teknologi vedr. elektriske maskiner udgør en stor del af de ansøgte patenter med hhv. 145.000, 117.000 og 121.000 ansøgninger (2005).

2.1 Dansk patentaktivitet i internationalt perspektiv

<i>Danske patenter fylder ikke meget i det samlede billede ...</i>	Patentansøgninger fra Danmark til WIPO fylder umiddelbart ikke meget i det overordnede billede af patentaktiviteten på verdensplan. Danske ansøgere stod for 6.734 patentansøgninger i 2006 via den såkaldte PCT-ordning ³ , ud af et samlet antal ansøgninger på 1,76 millioner. Danske ansøgere fik i samme år meddelt 2.170 patentrettigheder ud af 727.000 på verdensplan. Ikke desto mindre ligger den danske patentaktivitet på et relativt højt niveau sammenlignet med en række andre lande.
<i>... men den danske patentaktivitet er høj</i>	Figur 2.1 viser, at der var 277 patentansøgninger fra danske ansøgere til Patent- og Varemærkestyrelsen pr. million indbyggere i 2006, og kun få lande har en højere patentaktivitet set i forhold til deres indbyggertal. De øvrige nordiske lande ligger på nogenlunde samme niveau som Danmark, med hhv. 247 ansøgninger pr. million indbyggere i Norge, 270 i Sverige og 346 i Finland. Island ligger noget lavere end de øvrige nordiske lande, men dog stadig inden for top 20.

³ PCT-ordningen gør det muligt at søge om patentrettigheder i en række lande samtidigt, via en enkelt ansøgning. For at være gældende i et land, skal patentansøgningen dog fortsat godkendes af den nationale patentmyndighed.

Figur 2.1 Nationale patentansøgninger pr. million indbyggere. 2006

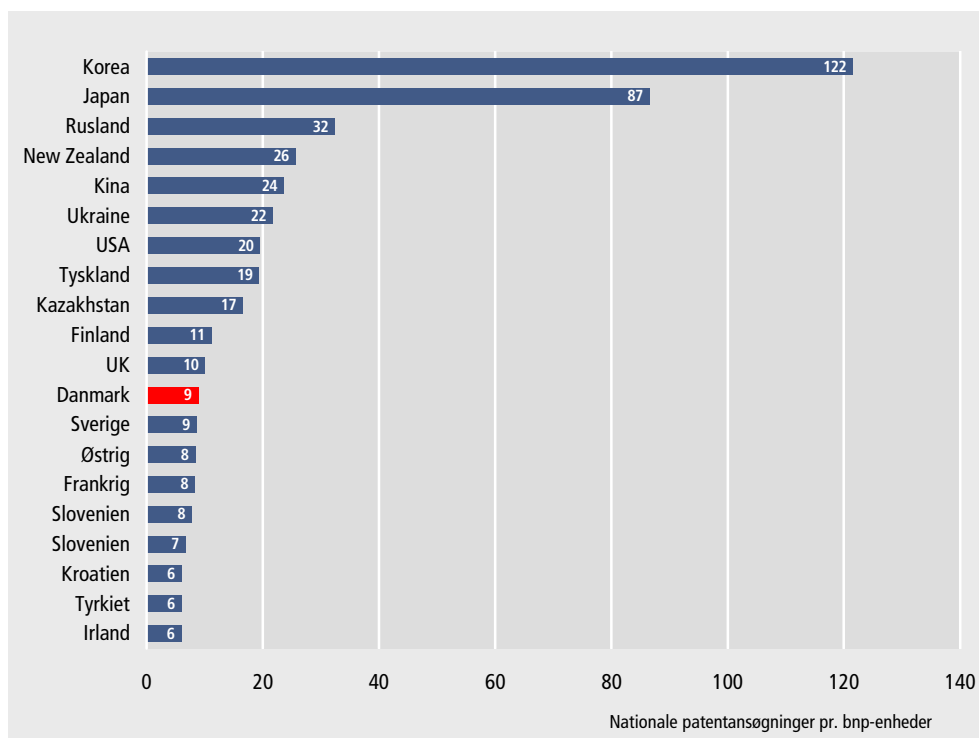

Kilde: WIPO Statistics Database and World Bank (World Development Indicators), juli 2008

Patentaktivitet målt i forhold til BNP

En anden måde at relatere patentaktiviteten i det enkelte land til landets størrelse, er at måle antallet af patentansøgninger i forhold til landets bruttonationalprodukt (BNP). Opgjort på denne måde ligger Danmark også relativt højt sammenlignet med de fleste lande. Finland og Sverige ligger ligeledes inden for top 20.

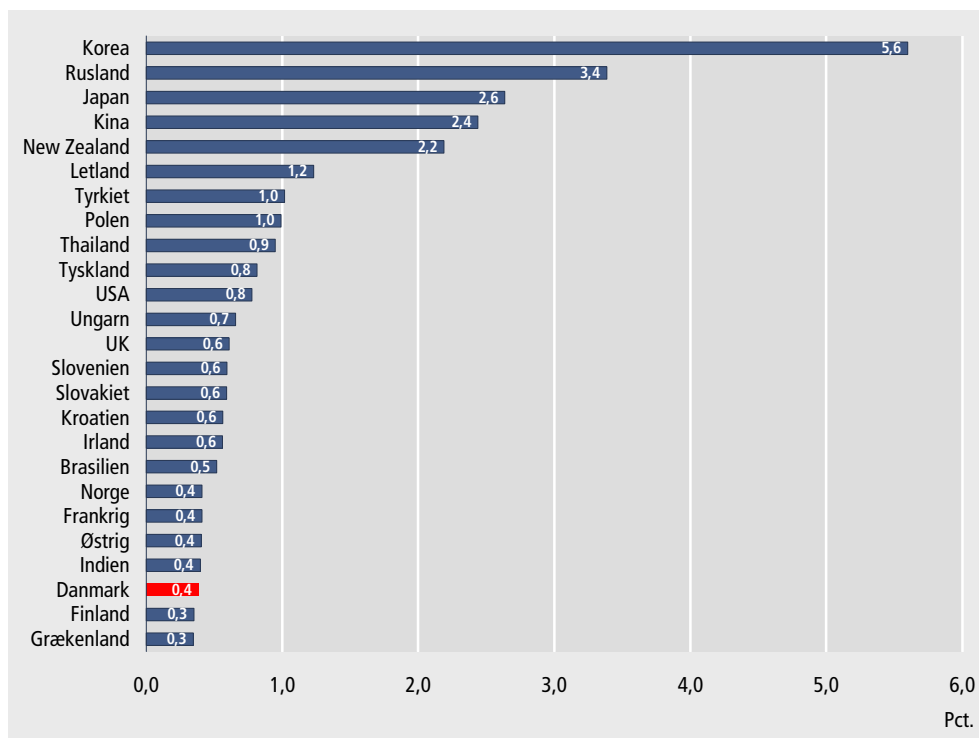
Figur 2.2 Nationale patentansøgninger i forhold til BNP. 2006

Kilde: WIPO Statistics Database and World Bank (World Development Indicators), juli 2008.
 Note: BNP opgjort i mio. US dollar baseret på købekraftspariteter i faste priser.

De enkelte landes udgifter til Forskning og Udvikling (FoU) er alt andet lige tæt knyttet til antallet af patentansøgninger. Figur 2.3 viser, at Korea, Rusland og Japan toppe listen, dvs. at de har et relativt stort antal patentansøgninger sammenholdt med deres FoU-udgifter. Blandt de nordiske lande ligger Norge højest, men Danmark og Finland ligger relativt tæt på Norges niveau.

Figur 2.3 Nationale patentansøgninger i forhold til Forsknings- og Udviklingsudgifter. 2006

Kilde: WIPO Statistics Database and UNESCO, juli 2008.

Note: Forsknings- og udviklingsudgifter er opgjort i mill. US dollar baseret på købekraftspariteter i faste priser.

2.2 Danske styrkepositioner inden for nye teknologiområder

Nye teknologiområder

En analyse foretaget af OECD af patentaktiviteten inden for en række nye teknologiområder, viser en række danske styrkepositioner inden for bioteknologi, vedvarende energi og brændselsceller. OECD har undersøgt områderne:

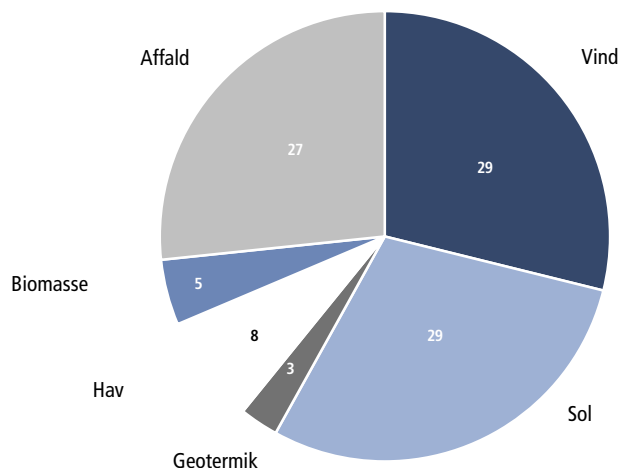
- It
- Nanoteknologi
- Bioteknologi
- Miljørelateret teknologi (vedvarende energi, begrænsning af bilers forurening)
- Atomkraft
- Brændselsceller

Patenter inden for vedvarende energi

Knap 2.000 patentansøgninger inden for vedvarende energi

Der har været en betydelig stigning i antallet af patentansøgninger inden for vedvarende energi fra perioden 1993-1995 til 2003-2005, hvor antallet af patentansøgninger er næsten firedoblet fra 471 til 1.854. 87 pct. af ansøgningerne vedrører sol, vind og affald.

Figur 2.4 Patenter inden for vedvarende energi, fordelt på energitype. 2003-2005

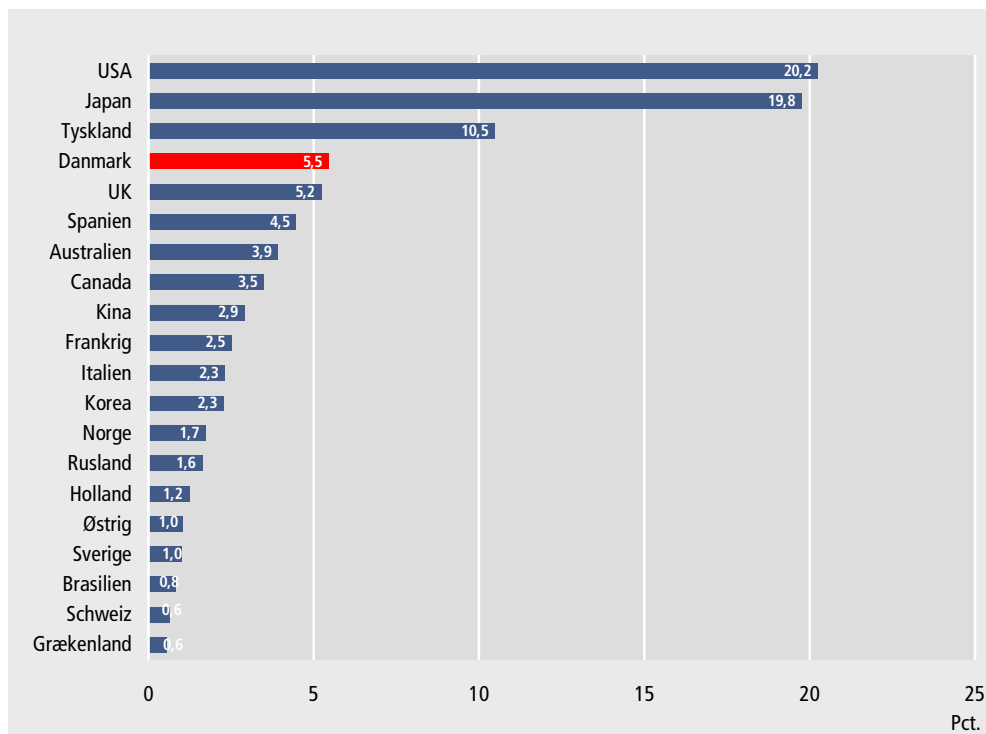

Datagrundlag:
Kilde: OECD Compendium of Patent Statistics, 2008.

Danmark står for 5,5 pct. af verdens patentansøgninger

Målt på antallet af patenter inden for området, er Danmark, med 38 patentansøgninger inden for vedvarende energi i 2005, nr. 4 på verdensplan, jf. figur 27. USA og Japan er dog langt de væsentligste aktører med hver især 20 pct. af de i alt ca. 700 patentansøgninger inden for vedvarende energi i 2005, fulgt af Tyskland med 10 pct. EU-landene stod tilsammen for 36,7 pct. af ansøgningerne i 2005.

Figur 2.5 Landenes andel af patenter inden for vedvarende energi. 2005

Datagrundlag:
Kilde: OECD Compendium of Patent Statistics 2008.

Patenter inden for bioteknologi

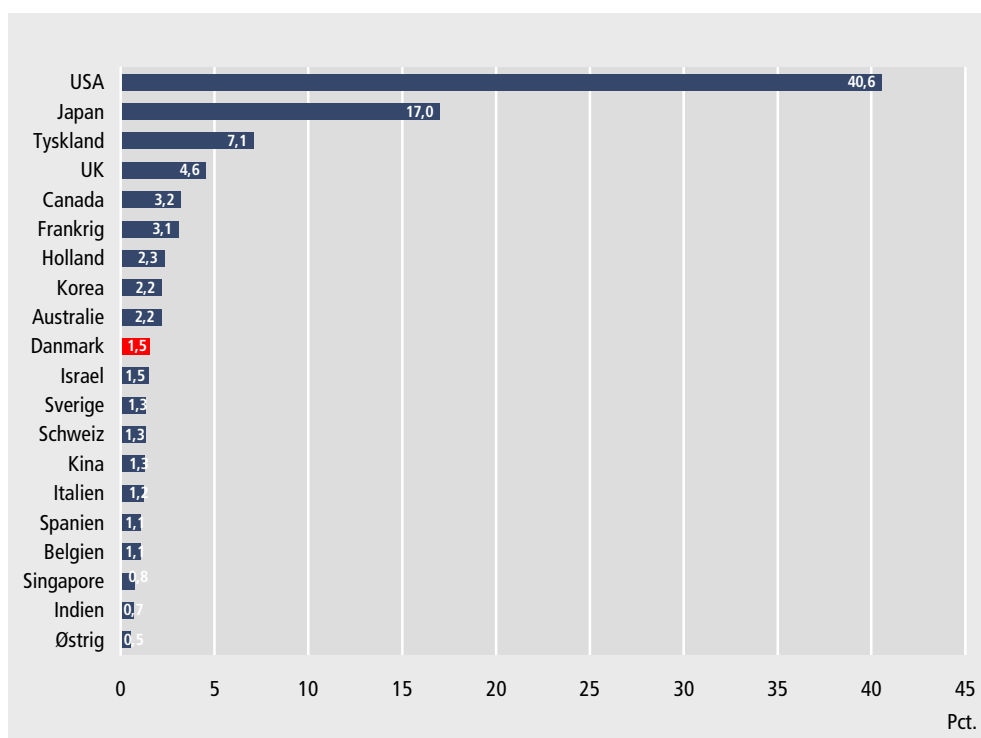
7.200 patentansøgninger
inden for bioteknologi

På det bioteknologiske område er USA førende med 40 pct. af de i alt 7.182 patentansøgninger i 2005, med et spring ned til Japan med 17 pct., jf. figur 2.6. Danmark ligger på en 10.-plads med 109 ansøgninger, svarende til 1,5 pct. af samtlige bioteknologiske patentansøgninger i 2005. Ansøgninger fra EU-landene udgjorde tilsammen 25 pct. af biotekpatentansøgningerne i 2005.

OECD's definition af
bioteknologi

OECD definerer bioteknologi som anvendelsen af videnskab og teknologi på levende organismer, eller på dele, produkter eller modeller af disse, med det formål at ændre levende eller ikke-levende materialer til brug for produktion af viden, varer og serviceydelser.

Figur 2.6 Landenes andel af patenter inden for bioteknologi

Datagrundlag:

Kilde: OECD Compendium of Patent Statistics, 2008.

Patenter inden for brændselsceller

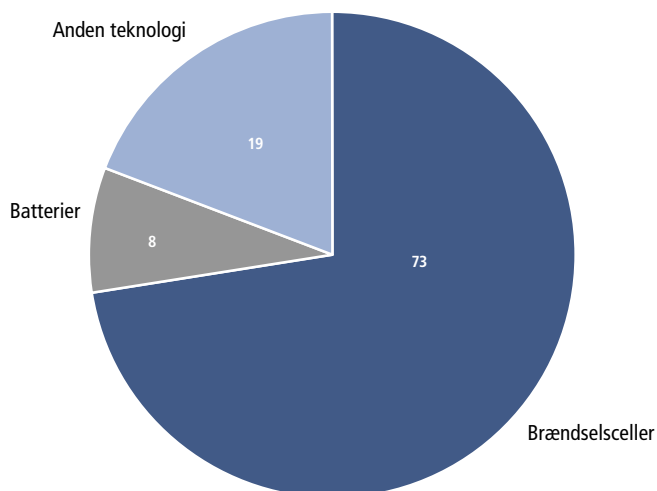
OECD's definition af
brændselsceller

En brændselscelle er en elektrokemisk motor, der fungerer som et batteri, men som i modsætning til batteriet ikke kræver opladning. Brændselscellen fungerer så længe, der tilføres ilt og brint, eller – i stedet for brint – naturgas, methanol eller biogas. Brændselsceller kan anvendes til at drive transportmidler, til boligopvarmning m.m.

845 patentansøgninger
inden for brændselsceller

På verdensplan blev der i 2005 indgivet 845 patentansøgninger inden for området brændselsceller, hvoraf Danmark med 8 ansøgninger stod for knapt 1 pct. Patenter relateret til egentlige brændselsceller udgør størstedelen, nemlig 73 pct., af patentansøgningerne i perioden 2003-2005 inden for dette teknologiområde, se figur 2.7. Patentansøgninger knyttet til batterier udgør 8 pct. af områdets patentmasse, mens de resterende 19 pct. vedrører andre teknologier knyttet til området.

Figur 2.7 Patenter inden for brændselsceller, fordelt på teknologitype, 2003-2005

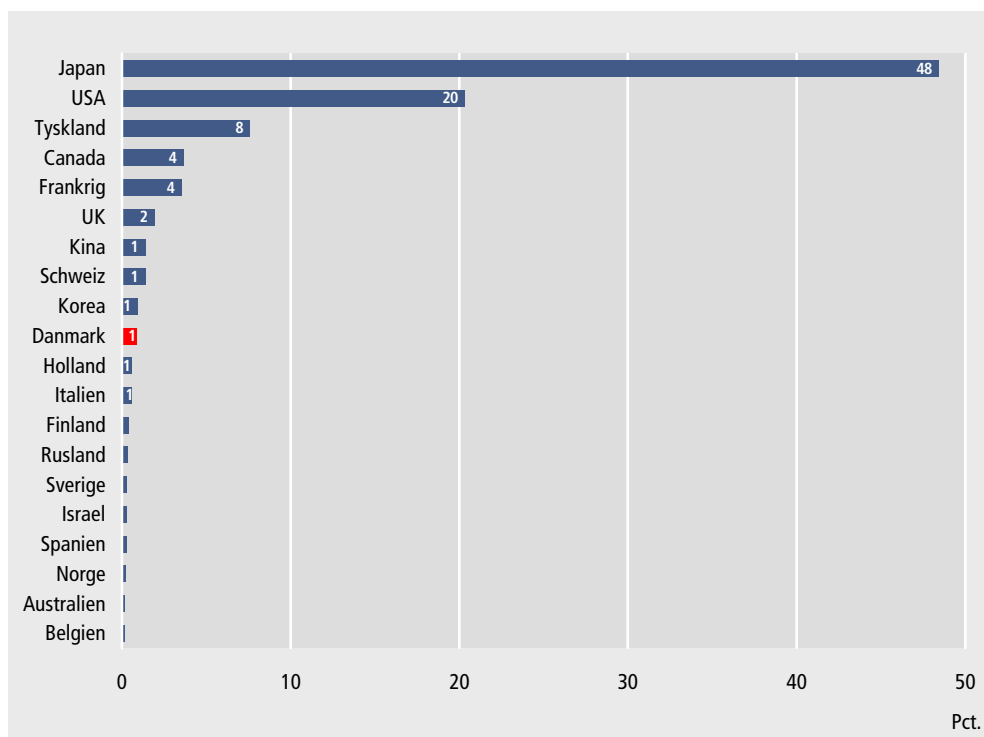

Datagrundlag:
Kilde: OECD Compendium of Patent Statistics, 2008.

Japan er førende inden for brændselsceller

Japan har langt den største patentaktivitet på brændselscelleområdet med 48 pct. af samtlige patentansøgninger i 2005, fulgt af USA (20 pct.) og EU (16 pct.). Danmark ligger på en tiendeplads på verdensplan med 0,9 pct. af samtlige patenter inden for området.

Figur 2.8 Landenes andel af patenter inden for brændselsceller. 2005

Kilde: OECD Compendium of Patent Statistics 2008.

På de andre nye teknologiområder, som OECD har belyst, nemlig it-, nano- og atomkraftteknologi, står Danmark knapt så stærkt som på bioteknologi, miljø- og brændselscelleteknologi.

<i>It-teknologi</i>	På it-området er USA førende, med mere end en tredjedel (35 pct.) af patentansøgningerne i 2005, mens EU-landenes ansøgninger tilsammen udgjorde 25 pct., og Japans 19 pct. Blandt de europæiske lande er Tyskland førende med knapt 8 pct. af ansøgningerne i 2005, hvor Danmarks andel udgjorde 0,5 pct. Det er dog alligevel et område, hvor Danmark har en betydelig patentaktivitet, illustreret af, at der blev indgivet i alt 727 patentansøgninger i årene 2003-2005.
<i>Nanoteknologi</i>	Også på det nanoteknologiske område er USA førende med hensyn til patentaktivitet: 4 ud af 10 patentansøgninger vedr. nanoteknologi blev i 2005 indgivet af opfindere fra USA, mens EU stod for 25 pct. af ansøgningerne, og Japan for 17 pct. Tyskland og Frankrig er de europæiske lande, der har været mest aktive på området med hhv. 9 pct. og 5 pct. af verdens patentansøgninger i 2005, og blandt de nordiske lande ligger Sverige højest med 1,3 pct. af ansøgningerne, svarende til en placering som nr. 10 blandt patentansøgere på verdensplan.
<i>Atomkraft</i>	Der udtages relativt få patenter inden for atomenergi, og antallet har været faldende i de senere år. EU-landene står for den største andel af ansøgningerne på verdensplan i 2005, nemlig 35 pct., og især Tyskland, Frankrig, UK, Sverige og Holland bidrager til EU's position.

2.3 Internationalt samarbejde på patentområdet

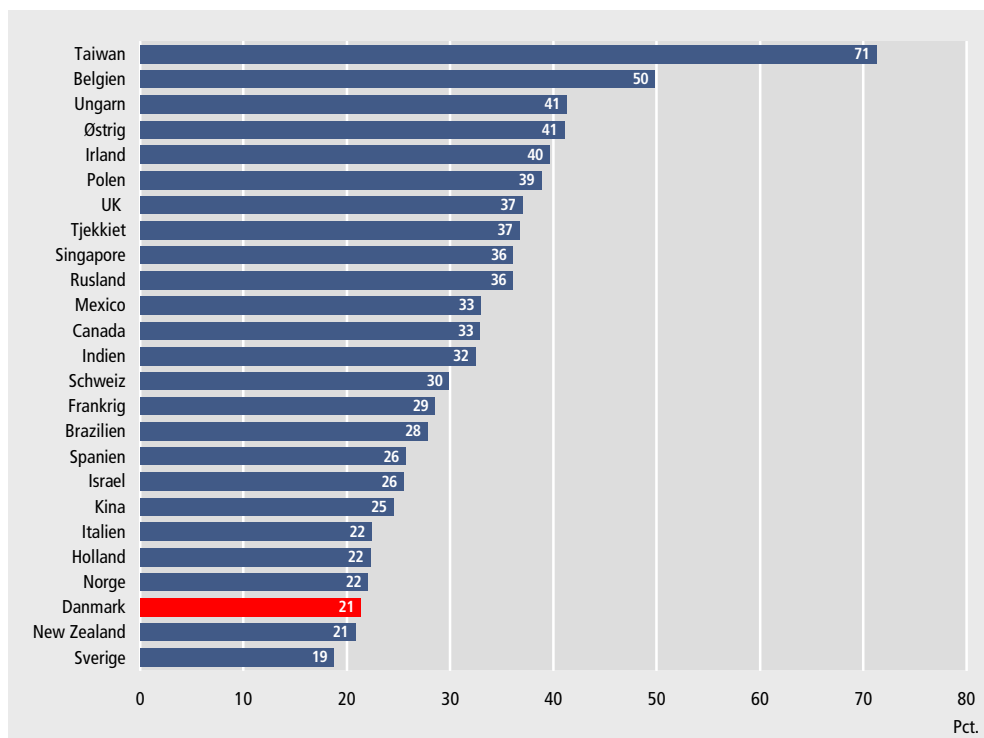
Øget globalisering afspejles i patentaktiviteten Globaliseringen afspejler sig i stigende grad inden for patentområdet. Stadig flere patenter ejes eller medejes af en ansøger fra et andet hjemland end opfinderens – et udtryk for en stigende internationalisering af forsknings- og udviklingsaktiviteterne. Ifølge OECD reflekterer den øgede internationalisering af patentaktiviteten især to faktorer, som hver især motiverer virksomheder til international aktivitet: på den ene side behovet for at tilpasse produkter og produktionsprocesser til andre markeder, og på den anden side behovet for at skaffe sig aktiver i form af ny viden⁴.

Figurerne 2.9 og 2.10 viser, i hvilken grad udenlandske virksomheder ejer, og dermed kontrollerer, det enkelte lands opfindelser. Figurerne 2.11 og 2.12 viser den omvendte situation, nemlig i hvilken grad det enkelte land kontrollerer opfindelser gjort af udenlandske opfindere.

Hver femte danske opfindelse ejes af udlandet Gennemsnitligt står der en udenlandsk ejer eller medejer bag ansøgningen i ca. 16 pct. af alle patentansøgninger under PCT-ordningen. Figur 2.9 viser andelen af opfindelser, som er ejet af udenlandske ejere, dvs. af en ejer hvis hjemland er forskelligt fra opfinderens. I alt var 21 pct. af patentansøgningerne med danske opfindere i 2003-2005 søgt af en udenlandsk ansøger, hvilket er en højere andel end for EU-landenes opfindelser som helhed (13 pct.). Langt den største andel af nationale opfindelser med udenlandsk ejer, finder man i Taiwan med 71 pct., fulgt af Belgien, hvor halvdelen af opfindelserne har udenlandsk ejer.

⁴ OECD: Compendium of Patent Statistics 2008, s. 28.

Figur 2.9 Udenlandsk ejerskab af nationale opfindelser. 2003-2005

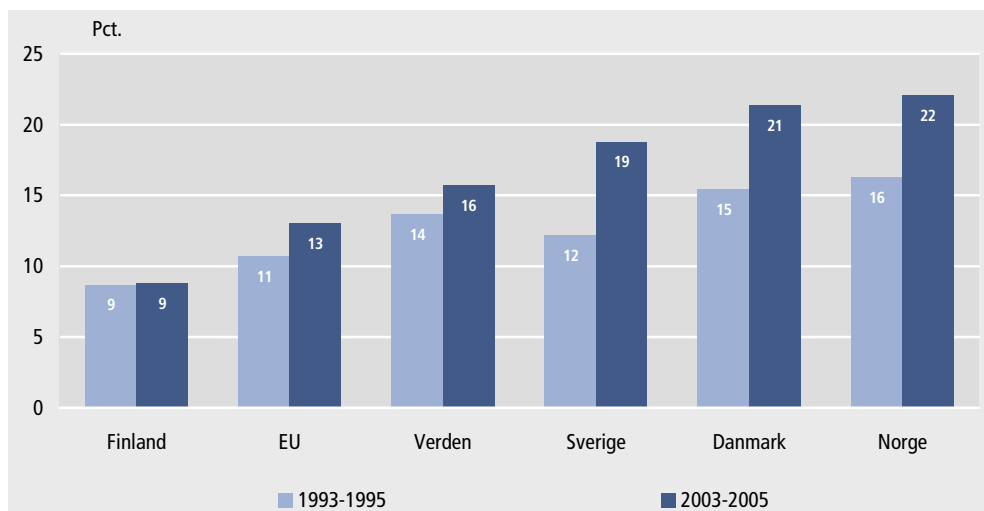
Datagrundlag: Patentopgørelsen er baseret på prioritetsdato, opfinderens hjemland, samt PCT-ansøgninger i den internationale fase. Kun lande med mere end 300 patenter i perioden er inkluderet i opgørelsen (se også kapitel 4, Definitioner for mere detaljeret information).

Kilde: OECD Compendium of Patent Statistics 2008.

Et stigende antal opfindelser ejes af udlandet

På nordisk plan var Norge og Danmark de lande, hvor der var flest opfindere til patenter søgt af udenlandske ansøgere, jf. figur 2.10, nemlig hhv. 22 pct. og 21 pct. Dvs., at mere end hver femte opfindelse, som blev søgt patenteret i årene 2003-2005, havde en udenlandsk ejer. Finland havde, med 9 pct., den laveste andel af nationale opfindelser med udenlandsk ejer. For både Sverige, Norge og Danmark har der været en betydelig vækst i denne type patenter fra 1993-1995 til 2003-2005; Vækstraten har i alle tre lande ligget over gennemsnittet for EU-landene under ét (22 pct.) og for verden (15 pct.), og var med 54 pct. størst i Sverige, fulgt af Danmark (39 pct.) og Norge (35 pct.).

Figur 2.10 Udenlandsk ejerskab af nationale opfindelser. Norden, EU og Verden. 2003-2005

Datagrundlag: Patentopgørelsen er baseret på prioritetsdato, opfinders hjemland, samt PCT-ansøgninger i den internationale fase. Kun lande med mere end 300 patenter i perioden er inkluderet i opgørelsen (se også kapitel 4, Definitioner for mere detaljeret information).

Kilde: OECD Compendium of Patent Statistics 2008.

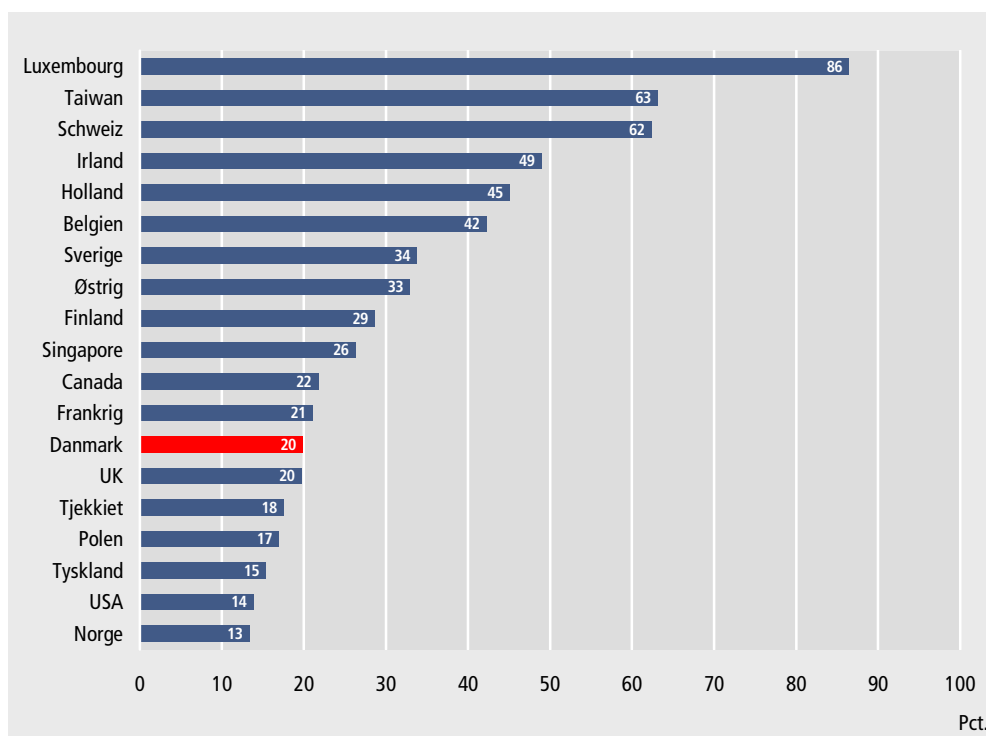
15 pct. af de nationale ansøgninger baseret på udenlandske statsborgere

På verdensplan var 15 pct. af de nationale patentansøgninger baseret på opfindelser gjort af udenlandske statsborgere i 2003-2005, se figur 2.11. Luxembourg har den markant højeste andel (86 pct.) af nationalt ejede patentansøgninger, hvis opfinder stammer fra et andet land. Også Taiwan og Schweiz har betydelige andele, nemlig hhv. 63 pct. og 62 pct.

Udenlandske opfindere bag 20 pct. af de danske ansøgninger

For Danmarks vedkommende er andelen af patentansøgninger med dansk ansøger og udenlandsk opfinder 20 pct. Der er således næsten balance imellem "indlån", dvs. hvor opfinderen til en dansk patentansøgning er udlænding, og "udlån", hvor en dansker har stået bag opfindelsen til en udenlandsk patentansøgning.

Figur 2.11 Nationalt ejerskab af udenlandske opfindelser. 2003-2005

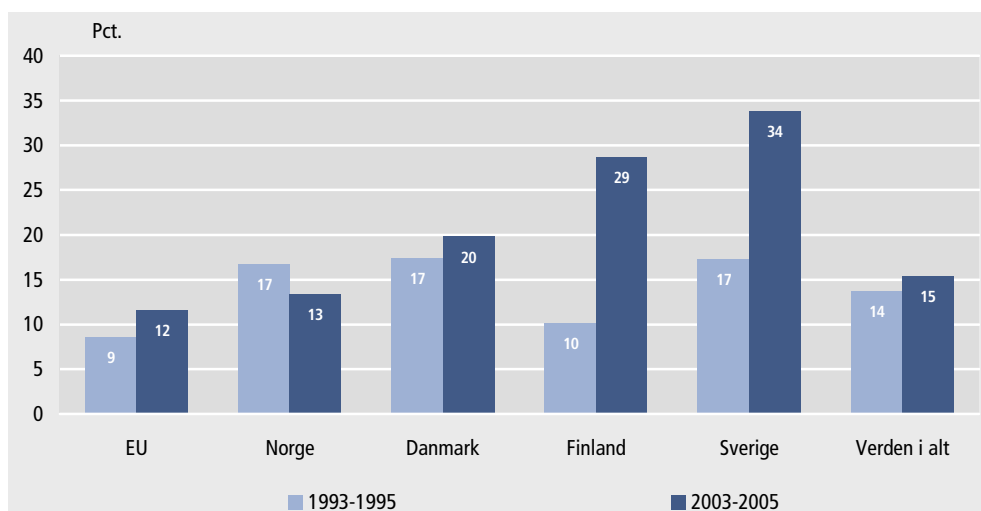
Datagrundlag: Patentopgørelsen er baseret på prioritetsdato, ansøgerens hjemland, samt PCT-ansøgninger i den internationale fase. Kun lande med mere end 300 patenter i perioden er inkluderet i opgørelsen (se også kapitel 4 for mere detaljeret information).

Kilde: OECD Compendium of Patent Statistics 2008.

*Sverige og Finland
i front
med udenlandske
opfindelser*

Navnlig i Sverige og Finland er der foregået en betydelig udvikling i andelen af nationale patentansøgninger med udenlandske opfindere. Der stod således en udenlandsk opfinder bag hver tredje svenske patentansøgning i perioden 2003-2005, og det er næsten en fordobling i forhold til perioden 1993-1995, jf. figur 2.12. 29 pct. af de patentansøgninger, der havde en finsk ansøger i 2003-2005, havde en udenlandsk opfinder, og her er der næsten tale om en tredobling siden årene 1993-1995, hvor andelen var 10 pct. For Danmarks vedkommende har udviklingen været mindre markant: her er andelen af patentansøgninger fra Danmark med udenlandsk opfinder steget fra 17 pct. (1993-1995) til 20 pct. i 2003-2005.

Figur 2.12 Nationalt ejerskab af udenlandske opfindelser. Norden, EU og Verden. 2003-2005

Datagrundlag: Patentopgørelsen er baseret på prioritetsdato, ansøgerens hjemland, samt PCT-ansøgninger i den internationale fase. Kun lande med mere end 300 patenter i perioden er inkluderet i opgørelsen (se også kapitel 4, Definitioner for mere detaljeret information).

Kilde: OECD Compendium of Patent Statistics 2008.

Hvis man sammenholder de nordiske landes indlån af opfindere (dvs. nationale patentansøgninger med udenlandsk opfinder, figur 2.12) med udlånet (udenlandske ansøgninger med national opfinder, figur 2.10), var forskellene relativt små i alle landene i årene 1993-1995. I perioden 2003-2005 er der til gengæld sket en betydelig udvikling. Sverige og Finland har således et væsentligt større indlån end udlån af opfindere. Det omvendte gør sig gældende i Norge, hvor der er flere norske opfindere bag udenlandske patentansøgninger end omvendt. For Danmarks vedkommende er forskellen imellem indlån og udlån af opfindere mindre end 2 procentpoint, ligesom i EU og på verdensplan.

2.4 Varemærker

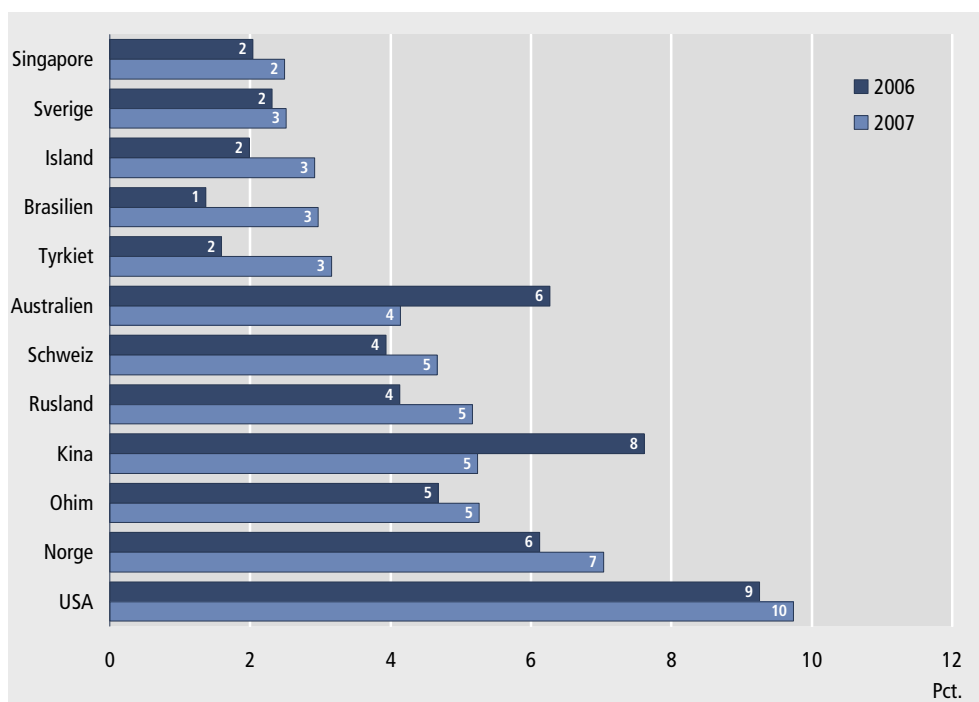
Også varemærker kan være udtryk for innovation

Der er i de senere år kommet mere fokus på varemærker som en mulig indikator for innovation. Bl.a. som udtryk for innovation i serviceerhvervene – innovationer, der sjældent er teknologiske, og som derfor ikke kan patenteres – og fx som udtryk for nye former for markedsføring. På verdensplan registreres der årligt ca. 1,7 mio. varemærker, og der stod danske ansøgere bag 7.700, eller 0,5 pct., af ansøgningerne i 2006.

Man kan få et billede af, hvilke lande de danske ansøgninger retter sig imod, ved at opgøre antallet af varemærker, der er registreret hos de enkelte landes nationale patentmyndigheder⁵. Det viser, at danske varemærkere registreringer i 2007 især rettede sig imod USA og Norge (med hhv. 10 pct. og 7 pct.). 5 pct. af de danske varemærkere registreringer fandt sted via OHIM, det europæiske kontor for registrering af varemærker og design, hvormed registreringerne har gyldighed i samtlige 27 EU-medlemslande. 15 pct. af de danske varemærkere registreringer var ligeligt fordelt imellem hhv. Kina, Rusland og Schweiz, se figur 2.13.

⁵ Opgørelsen er baseret på en optælling af varemærker fordelt på ansøgerens hjemland. En varemærkere registrering kan dække flere lande, og flere varemærkeklasser, og det samlede antal registreringer er derfor højere i denne opgørelse, end det faktiske antal varemærker.

Figur 2.13 Danske varemærkeregistreringer i udlandet. 2006 og 2007

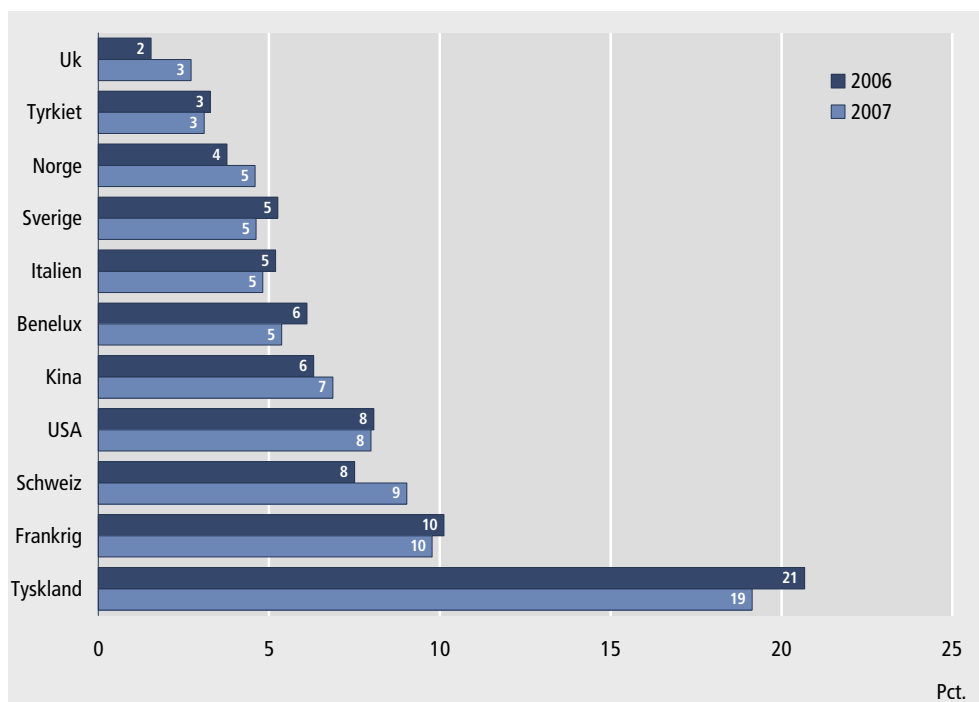

Kilde: WIPO Statistics Database, december 2008

Note: Omfatter kun lande med flere end 100 varemærkeregistreringer i Danmark i 2007.

Der er ingen direkte symmetri imellem hvilke lande, danske varemærkeregistreringer retter sig imod, og hvilke lande, der registrerer varemærker i Danmark. En række lande går dog igen, nemlig USA, Norge, Schweiz, Sverige og Kina. Med 19 pct. af samtlige udenlandske registreringer af varemærker i Danmark er Tyskland langt den største aktør, fulgt af Frankrig (10 pct.), Schweiz (9 pct.), USA (8 pct.) og Kina (7 pct.).

Figur 2.14 Udenlandske varemærkeregistreringer i Danmark. 2006 og 2007

Kilde: WIPO Statistics Database, december 2008

Note: Omfatter kun lande med flere end 100 varemærkeregistreringer i Danmark i 2007.

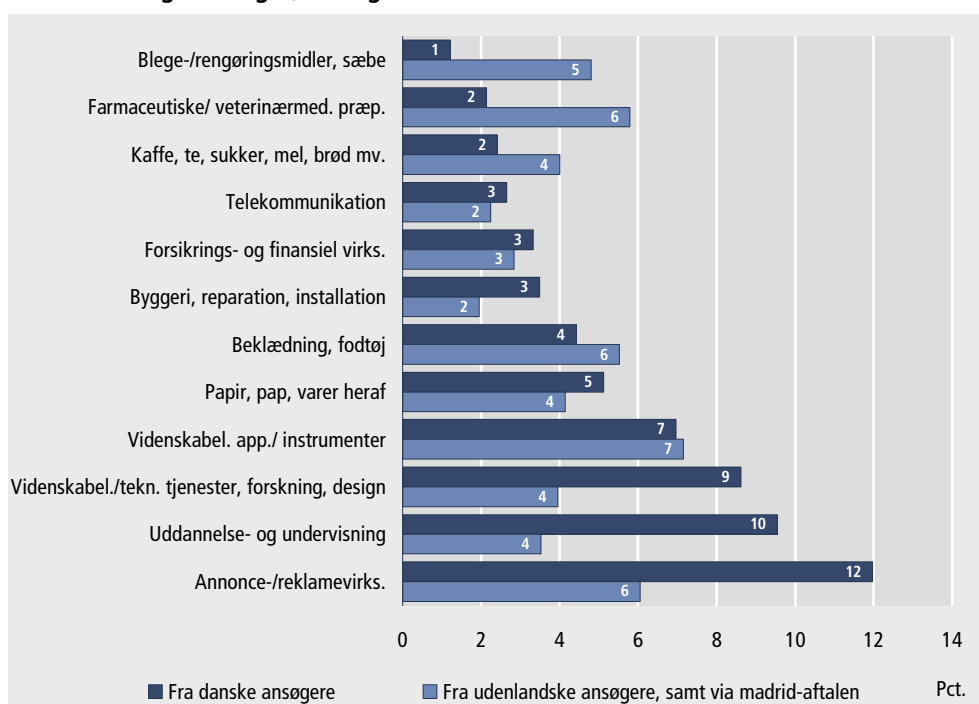
Nice-klassifikationen

De varer og serviceydelser, som varemærkerne knytter sig til, er klassificeret efter den såkaldte Nice-klassifikation⁶, der inddeler varemærker i 45 klasser, hvoraf 34 knytter sig til varer, og 11 er knyttet til serviceydelser.

Udenlandske og danske varemærkeregistreringer i Danmark fordeler sig forskelligt på varemærkeklasser. Figur 2.15 viser, at de tre største grupper af danske varemærkeregistreringer i 2007 var knyttet til serviceydelser i form af annonce- og reklamevirksomhed (12 pct.), uddannelse og undervisning (10 pct.), samt videnskabelige og teknologiske tjenester, forskning, design mv. (9 pct.). Registreringerne i de tre klasser dækker dermed næsten en tredjedel af de danske varemærkeregistreringer i 2007.

De udenlandske registreringer er i højere grad end de danske relateret til fysiske varer som fx videnskabelige apparater og instrumenter (7 pct.), farmaceutiske og veterinærmedicinske præparater (6 pct.), men også til serviceydelser i form af bl.a. annonce- og reklamevirksomhed, bistand til forretningsledelse mv. (6 pct.).

Figur 2.15 Varemærkeregistreringer, udvalgte varemærkeklasser. 2007

Datagrundlag: Optællingen er baseret på registreringsdato og ansøgers hjemland.

Kilde: WIPO Statistics Database, december 2008

Note: Omfatter kun varemærkeklasser med mere end 300 registreringer.

Farmaceutiske/veterinærmedicinske præparater udgjorde 7 pct. i 2007

Opgørelsen af danske registreringer af varemærker i udlandet viser, at varemærker relateret til farmaceutiske og veterinærmedicinske præparater mv. udgjorde 7 pct. af de danske varemærkeregistreringer i 2007, se figur 2.15. Danske ansøgere registrerede således flere varemærker af denne type i udlandet end i Danmark, hvor de udgjorde 2 pct.

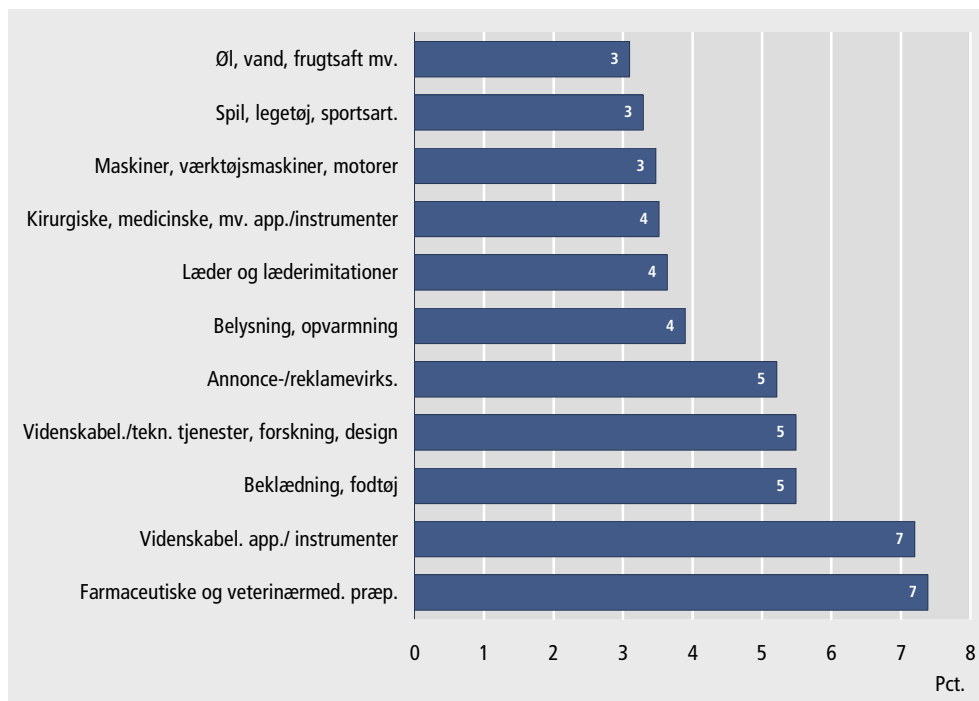
Videnskabelige apparater og instrumenter udgjorde også 7 pct. af de danske varemærkeregistreringer i udlandet i 2007. Det svarer til, hvad der registreres i Danmark, hvor ligeledes 7 pct. af de udenlandske og 7 pct. af de danske varemærkeregistreringer udgøres af videnskabelige apparater og instrumenter mv.

⁶ Klassifikationen kan ses på Patent- og Varemærkestyrelsens hjemmeside: www.dkpto.dk/varemaerke/nice_klassifikation.

Danske varemærker i udlandet er primært rettet imod fysiske varer

Danske ansøgere registrerer i mindre omfang varemærker, der knytter sig til serviceydelser i udlandet, end i Danmark. Varemærker i tilknytning til videnskabelige og teknologiske tjenester, forskning og design samt annonce- og reklamevirksomhed og bistand til forretningsledelse udgjorde tilsammen 11 pct. af de danske varemærke-registreringer i udlandet i 2007, hvorimod de udgjorde 18 pct. af registreringerne i Danmark.

Figur 2.16 Danske varemærkeregistreringer i udlandet, udvalgte varemærkeklasser. 2007

Datagrundlag: Optællingen er baseret på registreringsdato og varemærkeklasse.

Kilde: WIPO Statistics Database, december 2008

Note: Omfatter kun varemærkeklasser med mere end 300 registreringer i 2007.

3. Handel med IP-rettigheder

Kapitlet belyser, hvor stor en del af de danske virksomheder der handler med IP-rettigheder som patenter, varemærker, brugsmodeller og design, og giver samtidig en karakteristik af de virksomheder, der handler med IP-rettigheder. Kapitlet gennemgår:

- IP-rettigheder som led i forretningsstrategien
- Omfanget af danske virksomheders handel med IP-rettigheder
- Forventninger til den fremtidige handel
- Piratkopiering
- Fordele og barrierer ved at handle med IP-rettigheder

Handel med IPR - udveksling af viden

Handel med rettigheder er en af de måder, hvorpå virksomheder kan udveksle viden, og på den måde udnytte og bygge ovenpå den nyudvikling, som andre har skabt. Statistikken om handel med IP-rettigheder fokuserer på rettigheder, som er godkendte, dvs., hvor Patent- og Varemærkestyrelsen har undersøgt ideens nyhedsværdi, anvendelighed og egnethed til produktion m.m. Statistikken er baseret på en årlig spørgeskemaundersøgelse blandt danske virksomheder, om deres køb og salg af rettigheder.

Licensaftaler

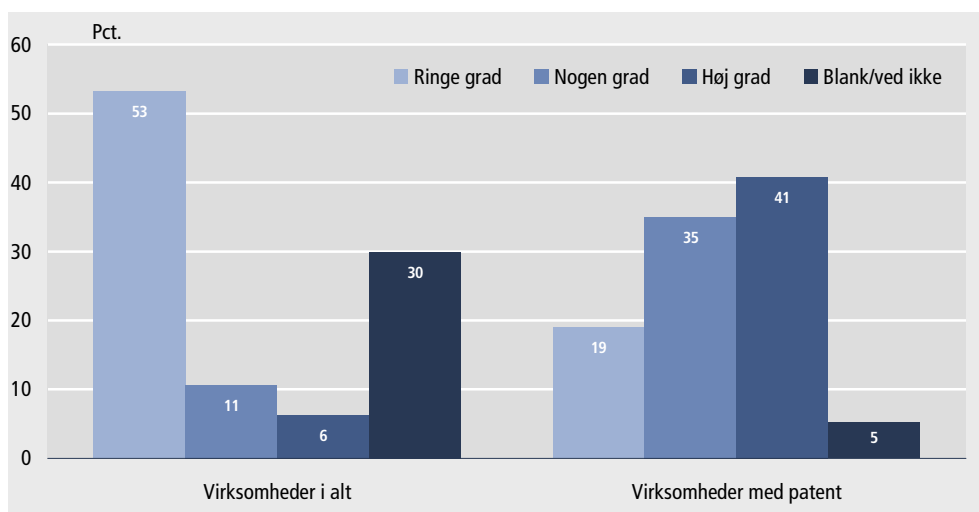
Undersøgelsen omfatter også ind- og udlicensering af rettigheder. En virksomhed kan indlicensere en rettighed, dvs. købe retten til at udnytte en andens IP-rettighed. Typisk kan det betyde, at den virksomhed, der indlicenserer rettigheden, får ret til at producere og/eller sælge produktet på et bestemt marked, fx i de nordiske lande, og licensaftalen vil ofte være tidsbegrænset.

3.1 IPR og forretningsstrategi

6 pct. af de danske virksomheder har IPR med i forretningsstrategien

Kun få danske virksomheder har IP-rettigheder med i deres forretningsstrategi⁷. I 6 pct. af virksomhederne indgår IPR i høj grad i forretningsstrategien, mens 11 pct. af de danske virksomheder i nogen grad inkluderer IPR i forretningsstrategien, se. figur 3.1.

Figur 3.1 IPR indgår i virksomhedens forretningsstrategi

Datagrundlag: Spørgeskemaundersøgelse 2007.

⁷ En forretningsstrategi forholder sig til virksomhedens langsigtede mål, og til de handlinger, der skal gennemføres for at nå målsætningerne. Strategien kan indeholde prioriteringer og visioner, vurderinger af risici og muligheder mv

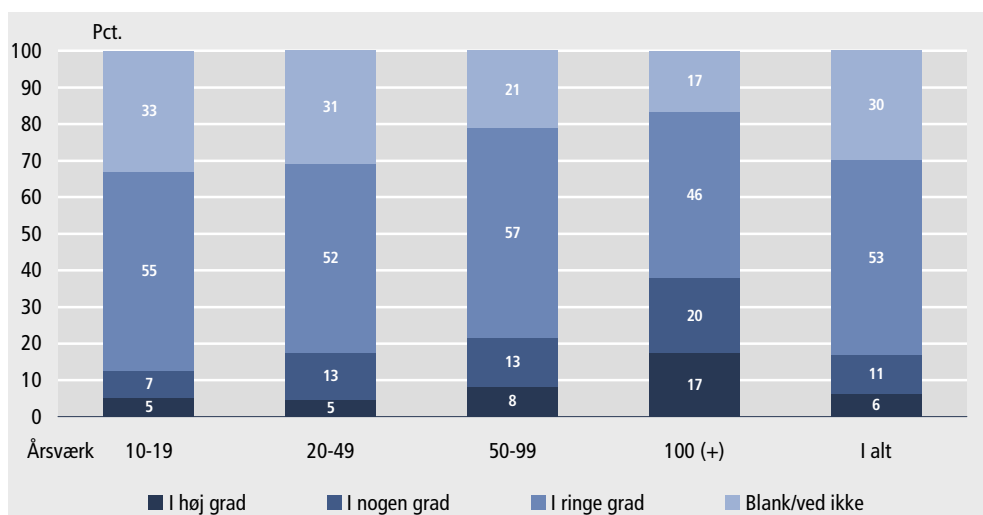
IPR spiller en større rolle i virksomheder, der har patenter

Jo større virksomhed, des mere betyder IPR

IPR spiller en betydelig rolle hos de virksomheder, der har registreret et patent i de seneste år (perioden 2001-2006). Blandt disse har 41 pct. svaret, at IPR i høj grad indgår i forretningsstrategien, og 35 pct., eller mere end hver tredje, at IPR i nogen grad indgår som et element i deres forretningsstrategi.

Der er en klar sammenhæng imellem virksomhedens størrelse og inddragelse af IPR i forretningsstrategien. Blandt de mindste virksomheder (10-19 ansatte) indgår IPR i nogen eller høj grad i forretningsstrategien i 12 pct. af virksomhederne. For virksomheder med hhv. 20-49 ansatte og 50-99 ansatte er de tilsvarende andele 18 pct. og 21 pct., og blandt de største virksomheder (med 100 eller flere ansatte), har 37 pct., eller mere end hver tredje, IPR med i virksomhedens forretningsstrategi, se figur 3.2.

Figur 3.2 IPR indgår i virksomhedens forretningsstrategi

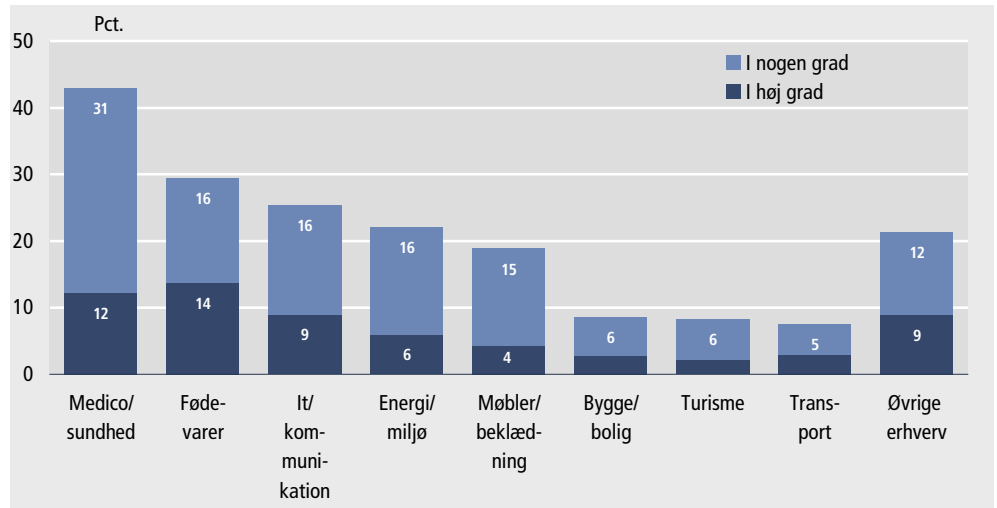

Datagrundlag: Spørgeskemaundersøgelse 2007.

Væsentlige brancheforskelte på betydningen af IPR

Ikke alene størrelsen, men også virksomhedens brancheområde, har betydning for, hvor stor en rolle IPR spiller. Inden for brancheområdet (indsæt fodnote: branchindelningen er baseret på ressourceområder, som i princippet omfatter de brancher i såvel den private som offentlige sektor, der medvirker i produktionen af beslægtede slutprodukter) medico/sundhed finder man den største andel af virksomheder, hvor IP-retigheder indgår i forretningsstrategien. Her har 43 pct. af virksomhederne IPR med som et element i forretningsstrategien i nogen eller høj grad. Også inden for fødevarer og it/kommunikation har IPR en vis betydning, idet hhv. 29 pct. og 25 pct. af virksomhederne har IPR med i forretningsstrategien. IPR spiller til gengæld kun en mindre rolle for virksomheder inden for bygge/bolig-, turisme- og transporterhvervene, hvor mindre end 10 pct. af virksomhederne inkluderer IPR i forretningsstrategien.

Figur 3.3 IPR indgår i virksomhedens forretningsstrategi i nogen eller i høj grad

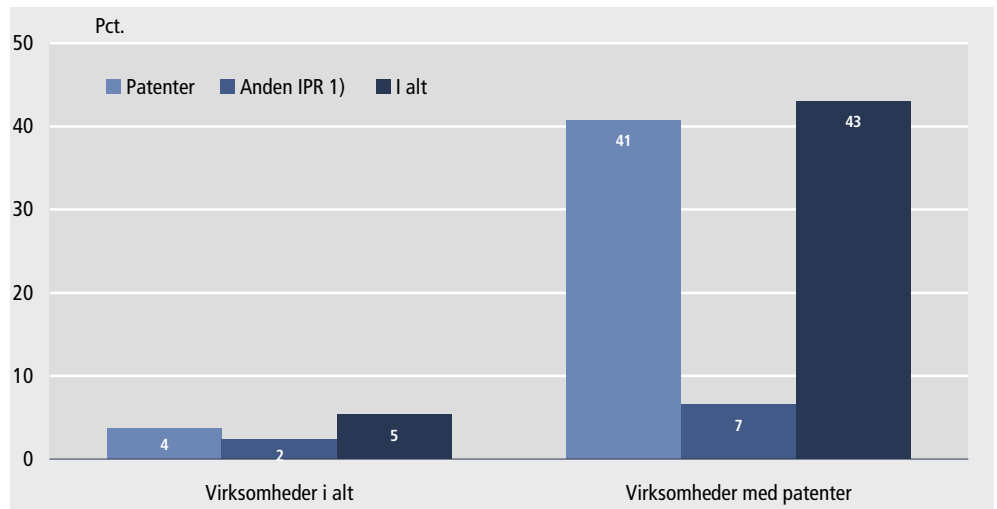
Datagrundlag: Spørgeskemaundersøgelse 2007.

3.2 Handel med IPR

5 pct. af virksomhederne har handlet IPR

Ca. 5 pct. af de danske virksomheder med 10 eller flere beskæftigede har i den senest opgjorte femårsperiode (2002-2007) handlet med IP-rettighe-der med patenter, der er registreret i årene 2001-2006, er andelen betydeligt højere, nemlig 43 pct.

Figur 3.4 Virksomheder, der har handlet med IP-rettighe-der

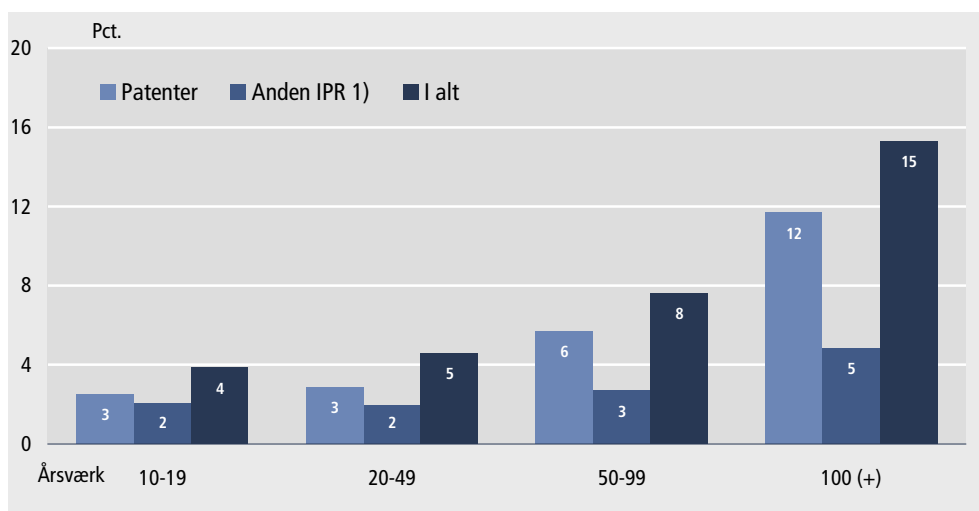
Datagrundlag: Spørgeskemaundersøgelse 2007.

1) Varemærke, design, brugsmode)l)

Større virksomheder handler oftere IPR end små

De større virksomheder handler oftere IP-rettighe-der end andre. I alt har 15 pct. af de største virksomheder handlet med IP-rettighe-der i de seneste fem år. Det er primært patenter, der handles: 12 pct. af de store virksomheder har handlet med patenter, mens 5 pct. har handlet med anden IPR (varemærke, design eller brugsmode)l).

Figur 3.5 Virksomheder, der har handlet med IP-rettighe-der, fordelt på størrelsesgrupper

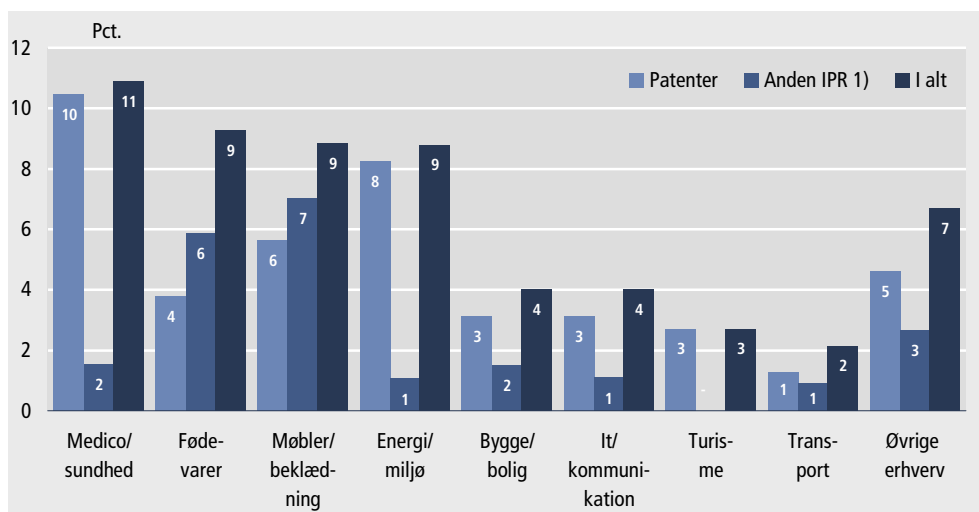

Datagrundlag: Spørgeskemaundersøgelse 2007.
1) Varemærke, design, brugsmode)

Store brancheforskelle i handel med IPR

Virksomhederne inden for medico/sundhed, fødevarer, møbler/beklædning og energi/miljø skiller sig ud ved i langt højere grad end andre at handle med IP-rettighe-der, se figur 3.6. I alt har ca. hver tiende af virksomhederne inden for disse ressour- ceområder handlet med IPR, hvorimod det kun er 4 pct. eller mindre inden for bygge/bolig, it/kommunikation, turisme og transport. Brancheområdet øvrige erh- hverv, som bl.a. omfatter en række videntunge erhverv inden for forretningsservice (advokater, revisorer mv.), placerer sig i en mellemgruppe, idet 7 pct. af virksomhe- derne har handlet med IP-rettighe-der.

Figur 3.6 Virksomheder, der har handlet med IP-rettighe-der, fordelt på ressourceområder

Datagrundlag: Spørgeskemaundersøgelse 2007.
1) Varemærke, design, brugsmode)

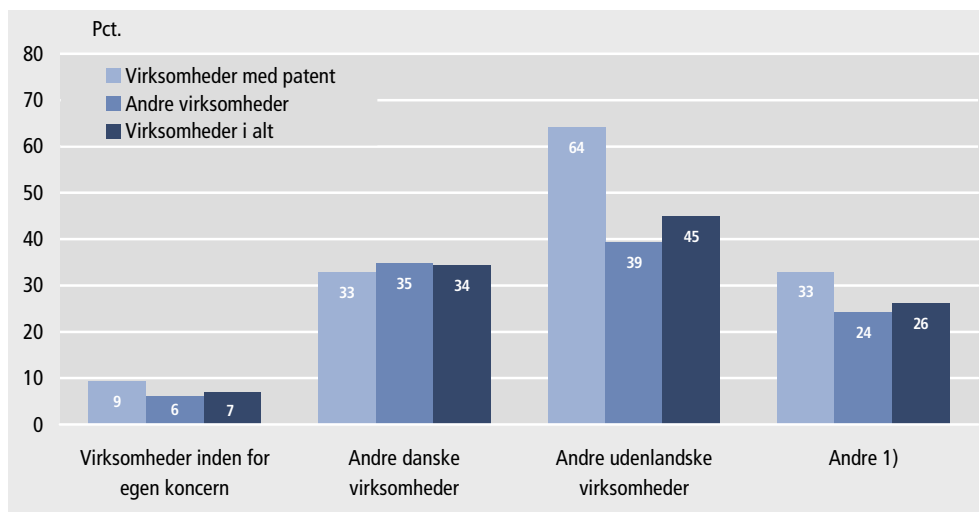
Virksomhederne inden for fødevarer og møbler/beklædning skiller sig ud ved i højere grad at handle med andre IP-rettighe-der end patenter, mens virksomhederne inden for medico/sundhed og energi/miljø næsten udelukkende handler med patenter.

Handelspartneren er ofte en udenlandsk virksomhed

Udenlandske virksomheder dominerer billedet af handelspartnere, uanset om det drejer sig om køb eller salg af patent eller licens til et patent. 45 pct. af de virksomhe- der, der har købt et patent eller en licens til et patent, har haft en udenlandsk virk-

somhed som handelspartner. Blandt virksomheder, der har patent, er andelen 64 pct., se figur 3.7.

Figur 3.7 Handelspartnere ved køb eller indlicensering af patenter

Datagrundlag: Spørgeskemaundersøgelse 2007.

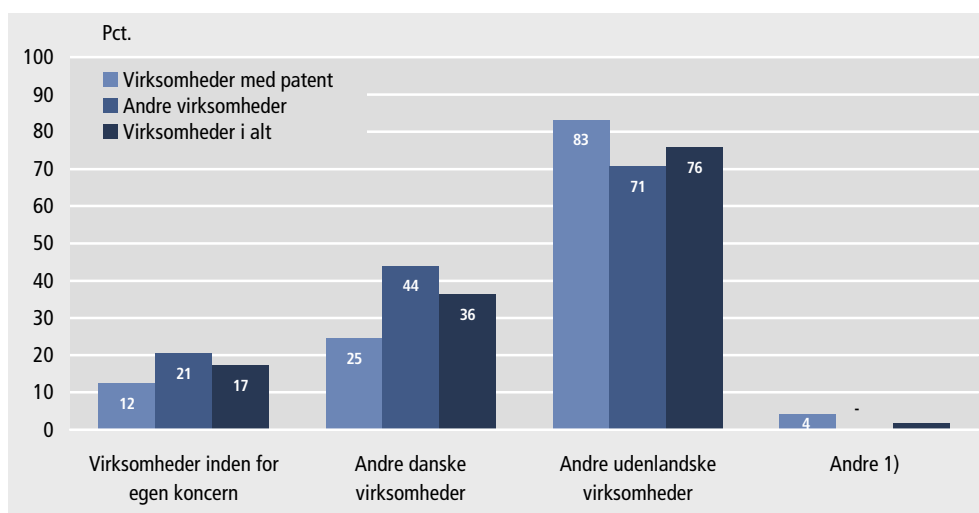
1) Universiteter, forskningsinstitutioner mv.

Note: Da virksomheder kan have handelspartnere inden for flere af kategorierne, kan summen overstige 100 pct.

Handel med patenter foregår ikke kun blandt virksomheder: 26 pct. af dem, der har købt patent eller licens til patent, har gjort det via andre aktører som fx universiteter og forskningsinstitutioner.

Virksomheder i udlandet udgør det største marked for salg af patenter og licenser til patenter. I alt har 76 pct. af de virksomheder, der i de seneste fem år har solgt et patent eller en licens til et patent, haft en udenlandsk virksomhed som køber. For de virksomheder, der i perioden 2001-2006 har fået rettighed til et patent, er andelen 83 pct. Danske virksomheder spiller en større rolle som købere eller licenstagere for de virksomheder, der ikke i 2001-2006 har registreret et patent i Danmark, end for dem, der har fået patentrettigheder i samme periode: 44 pct. har haft danske virksomheder som handelspartnere, mens det kun gælder for 25 pct. af patentindehaverne.

Figur 3.8 Handelspartnere ved salg eller udlicensering af patenter

Datagrundlag: Spørgeskemaundersøgelse 2007.

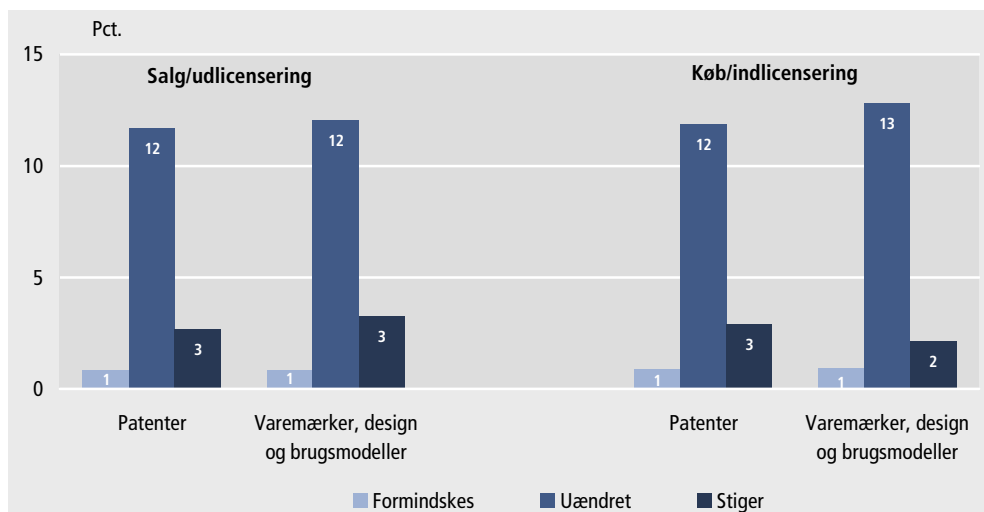
1) Universiteter, forskningsinstitutioner mv.

Note: Da virksomheder kan have handelspartnere inden for flere af kategorierne, kan summen overstige 100 pct.

3.3 Forventninger til fremtidig handel med IPR

Blandt de virksomheder, der har besvaret spørgsmålet om forventninger til den fremtidige handel med IP-rettigheeder, tegner der sig et entydigt billede, uanset om det drejer sig om køb eller salg, og uanset typen af IP-rettighed. Ca. 12 pct. forventer, at den fremtidige handel vil være uændret sammenlignet med 2007, ca. 3 pct. forventer øget handel, og ca. 1 pct. en mindre handelsaktivitet på IP-området. De resterende ca. 84 pct. har besvaret spørgsmålet med 'ved ikke'. Virksomhedernes besvarelser viser også, at der på alle områder forventes en lidt øget handel, idet andelen af virksomheder, der venter øget handel, overstiger den andel, der forventer mindsket handel.

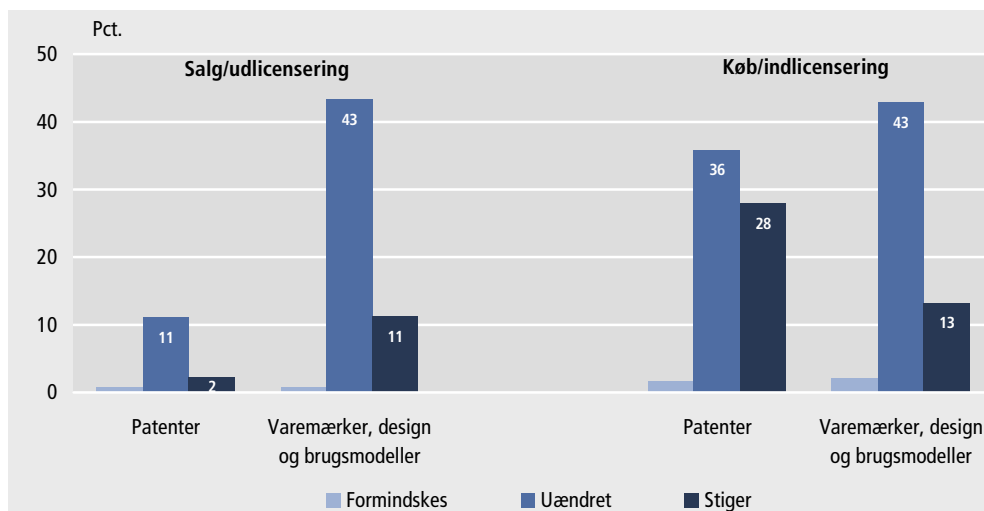
Figur 3.9 Virksomhedernes forventninger til fremtidig handel med IPR

Datagrundlag: Spørgeskemaundersøgelse 2007.

For de virksomheder, der i 2001-2006 har fået registreret en patentrettighed, er forventningerne mere klare, især når det drejer sig om køb eller indlicensering af patenter: 28 pct. af virksomhederne forventer en stigning, mens kun 2 pct. venter tilbagegang, jf. figur 3.10. Handlen med varemærker, design og brugsmønstre forventes også generelt at stige blandt de virksomheder, der har patenter. Således forventer 11 pct., at salg eller udlicensering vil stige, mens 1 pct. venter et fald. De tilsvarende tal for køb og indlicensering af varemærker, design og brugsmønstre er hhv. 13 pct. og 2 pct.

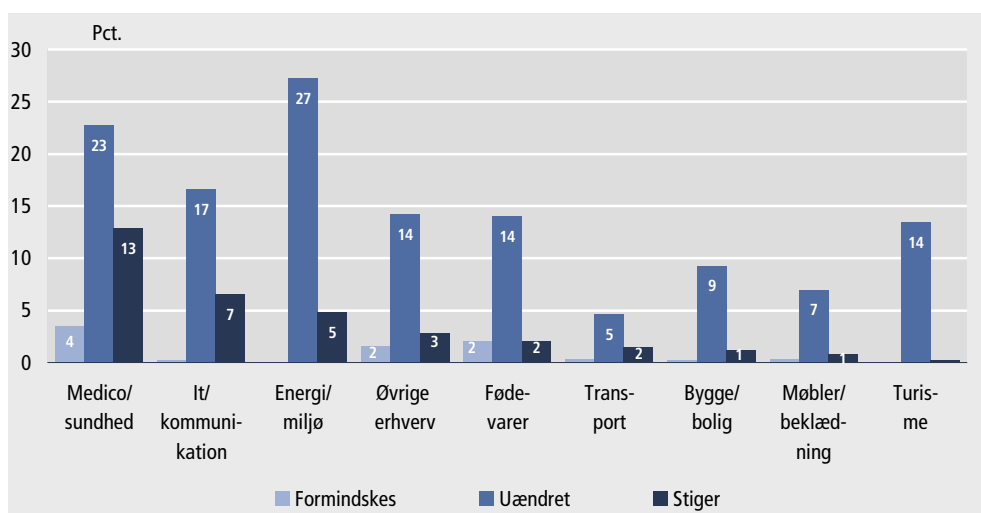
Figur 3.10 Patentindehaveres forventninger til fremtidig handel med IPR.

Datagrundlag: Spørgeskemaundersøgelse 2007.

Set på brancheniveau forventer flertallet af virksomhederne – uanset branche – et uændret niveau i salg og udlicensering af egne patenter, jf. figur 3.11. Blandt de, der forventer, at niveauet vil ændre sig, er der i alle brancher, bortset fra fødevarer, flere der forventer stigning end tilbagegang. Mest markant er billedet i it/kommunikation, hvor mindre end 0,5 pct. venter mindsket salg og udlicensering, mens 7 pct. venter stigning. I medico/sundhed forventer 13 pct. af virksomhederne, at de i de nærmeste 5 år vil øge salg og udlicensering af deres patenter, hvorimod 4 pct. venter en tilbagegang.

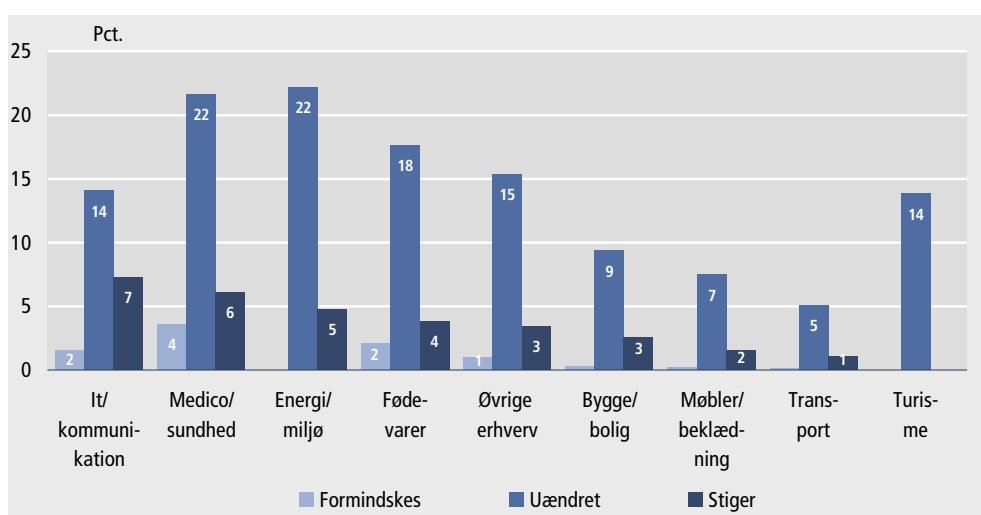
Figur 3.11 Forventninger til salg og udlicensering af egne patenter

Datagrundlag: Spørgeskemaundersøgelse 2007.

Når det drejer sig om salg og udlicensering af egne varemærker, design og brugsmønstre, forventer flere virksomheder stigning end fald, uanset branche, jf. figur 3.12. Inden for it/kommunikation venter 7 pct. øget salg og udlicensering, mens 2 pct. venter et fald. De tilsvarende tal for medico/sundhed er hhv. 6 pct. og 4 pct., og for energi/miljø hhv. 5 pct. og 0 pct. Inden for turisme forventer 14 pct. af de virksomheder, der har besvaret spørgsmålet, et uændret niveau for salg og udlicensering, mens ingen har forventet hverken fremgang eller fald.

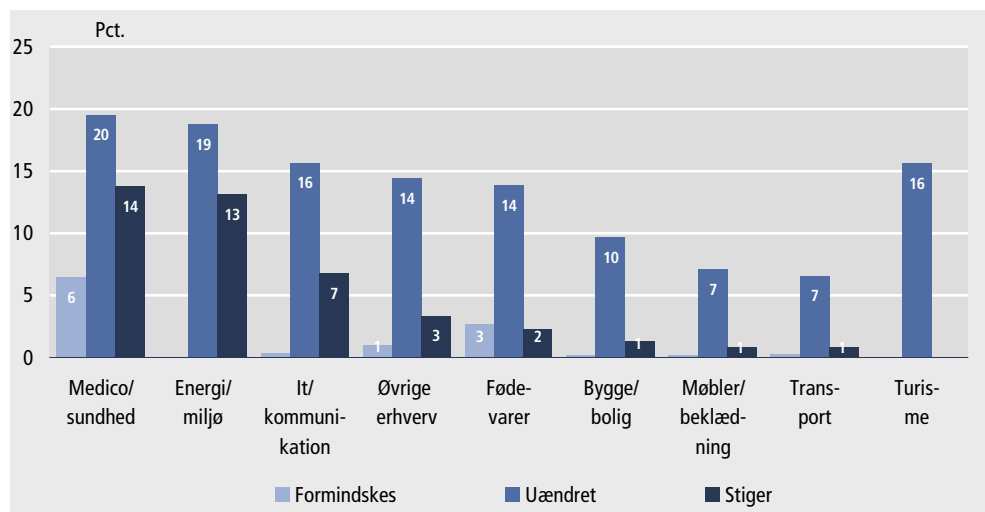
Figur 3.12 Forventninger til salg og udlicensering af egne varemærker, design og brugsmønstre

Datagrundlag: Spørgeskemaundersøgelse 2007.

I de fleste brancher er der flere, der forventer stigning end tilbagegang i køb og indlicensering af andres patenter, jf. figur 3.13. Også her er det virksomheder inden for medico/sundhed, energi/miljø og it/kommunikation, der har de mest positive forventninger. Inden for energi/miljø forventer 13 pct. af virksomhederne øget køb og indlicensering af patenter, mens ingen venter tilbagegang. Inden for fødevarerbrancherne er der lidt flere virksomheder, der venter tilbagegang end fremgang i køb og indlicensering af patenter, nemlig hhv. 3 pct. og 2 pct.

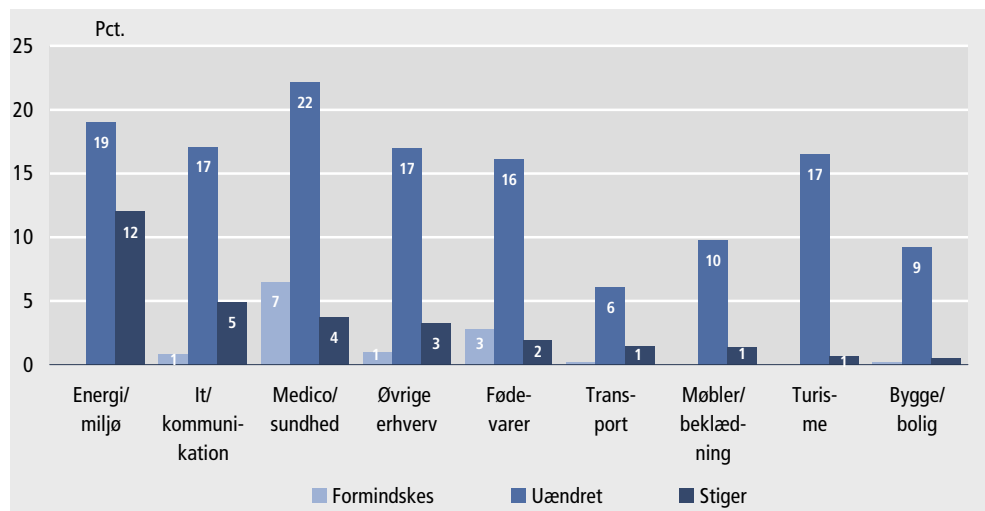
Figur 3.13 Forventninger til køb/indlicensering af andres patenter

Datagrundlag: Spørgeskemaundersøgelse 2007.

Forventningerne til det fremtidige køb og indlicensering af andres varemærker, design og brugsmønstre tegner et lidt andet billede for medico/sundhedsområdet end forventningerne til den øvrige handel med IPR, jf. figur 3.14. Flere, nemlig 7 pct., forventer at de fremover i mindre grad vil indlicensere disse typer af IP-rettigheeder, mens kun 4 pct. forventer en forøgelse. Samme tendens, omend mindre markant, findes på fødevarerområdet, hvor 3 pct. venter tilbagegang, og 2 pct. forventer øget køb og indlicensering. På energi/miljøområdet er der derimod klare forventninger om øget køb og indlicensering: 12 pct. forventer et forøget omfang, og ingen forventer tilbagegang. It/kommunikation står også for en positiv forventning, hvor hhv. 5 pct. venter forøget køb og indlicensering, mens 1 pct. venter tilbagegang i forhold til det nuværende niveau.

Figur 3.14 Forventninger til køb og indlicensering af andres varemærker, design og brugsmønstre

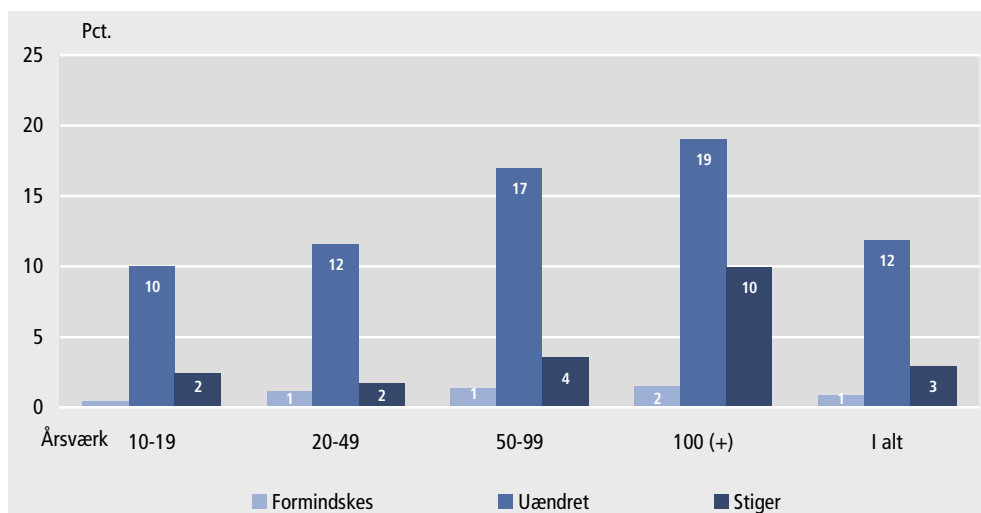

Datagrundlag: Spørgeskemaundersøgelse 2007.

Mere afklarede forventninger hos store virksomheder

Figurerne 3.15 og 3.16 viser forventningerne til det fremtidige køb af patenter og andre IP-rettigheeder, fordelt på virksomhedsstørrelse. Større virksomheder har mere afklarede forventninger til den fremtidige handel med IP-rettigheeder. Samtidig viser figurerne, at der er en ret klar sammenhæng imellem virksomhedsstørrelse og forventningernes karakter: Jo større virksomheder, jo flere forventer en stigende handelsaktivitet, uanset om det drejer sig om køb af patenter eller andre IP-rettigheeder. Mønstret for virksomhedernes forventninger til salg af IP-rettigheeder viser et fuldstændigt tilsvarende billede.

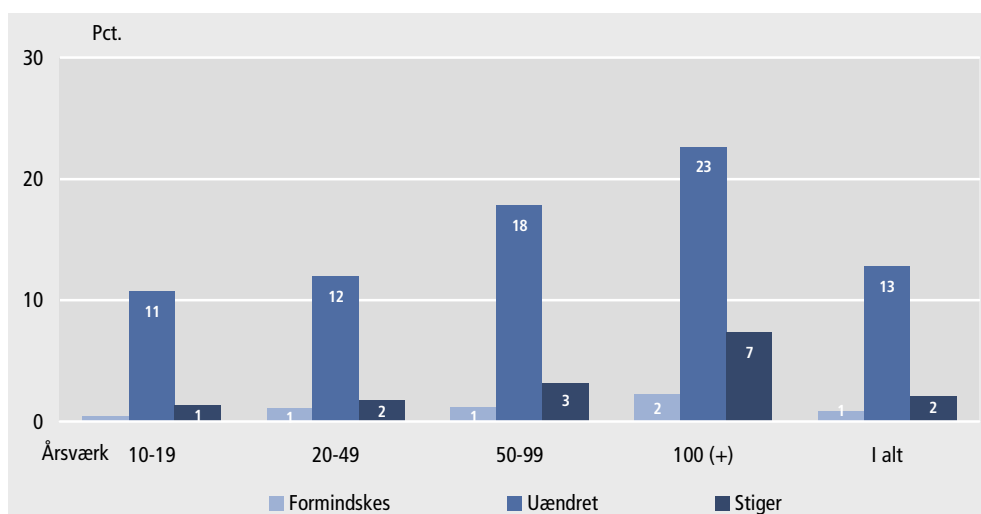
Figur 3.15 Forventninger til køb og indlicensering af andres patenter, fordelt på virksomhedsstørrelse

Datagrundlag: Spørgeskemaundersøgelse 2007.

Selv blandt de mindste virksomheder i undersøgelsen, dvs. virksomheder med 10-19 fuldtidsansatte, er der i alle tilfælde flere, der forventer øget handel end tilbagegang, om end forskellene er små.

Figur 3.16 Forventninger til køb og indlicensering af andres varemærker, design og brugsmønstre, fordelt på virksomhedsstørrelse

Datagrundlag: Spørgeskemaundersøgelse 2007.

3.4 Piratkopiering

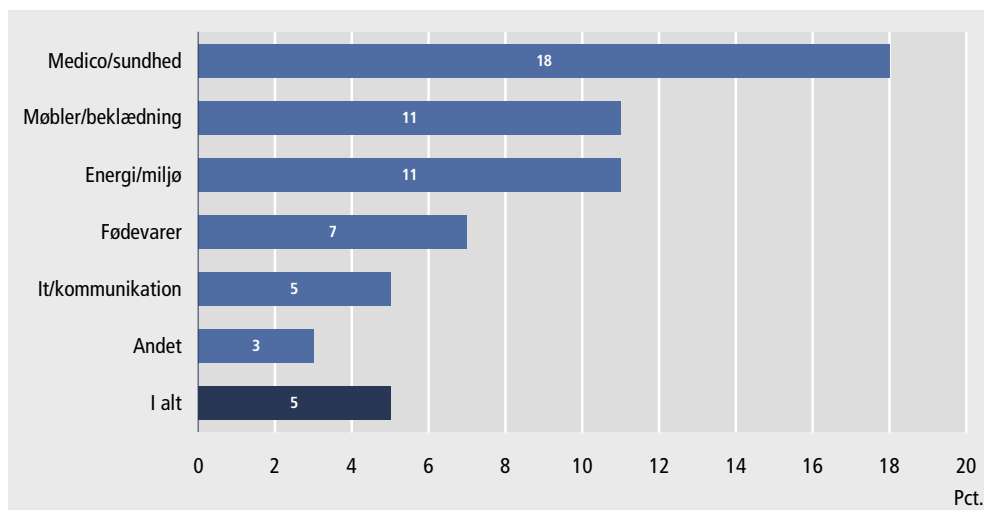
Medico/sundhed rammes oftest af piratkopiering

Piratkopiering dækker ulovlig kopiering af produkter, der er beskyttet af fx patent, varemærke, designrettighed eller ophavsret. Piratkopieringen synes især at være en trussel for medico-/sundhedsområdet. Næsten hver femte medicinalvirksomhed mv. har inden for de seneste fem år har været udsat for fænomenet.

5 pct. af virksomhederne udsat for piratkopiering

Også inden for møbler/beklædning og energi/miljø er piratkopiering udbredt, og i alt er hver tiende af disse virksomheder blevet ramt af ulovlig kopiering. I alt har hver tyvende danske virksomhed med mindst ti ansatte oplevet piratkopiering.

Figur 3.17 **Andel af virksomheder, der har fået deres produkter kopieret**

Datagrundlag: Spørgeskemaundersøgelse 2007.

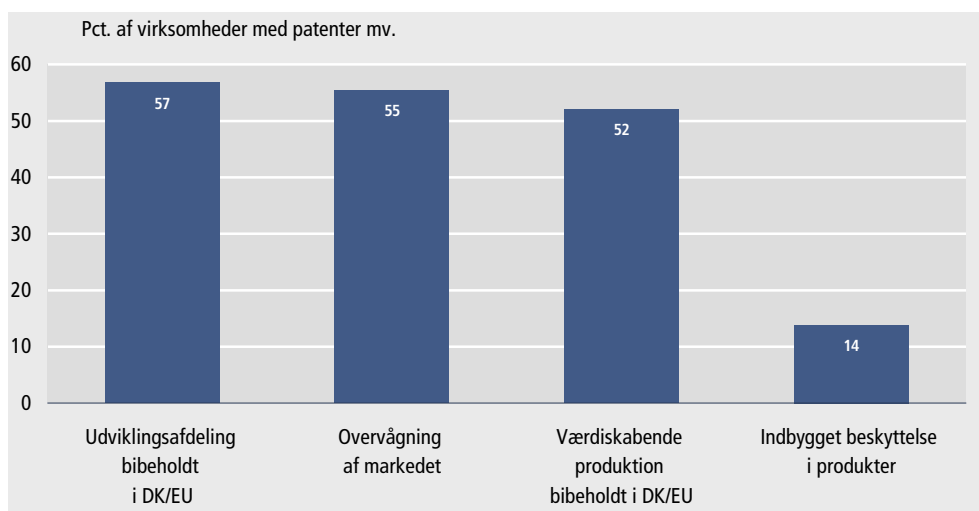
Virksomheder med patenter er mest ramt

Nøjes man med at se på de virksomheder, som i de seneste fem år har fået rettigheder til et patent, et design eller en brugsmode, er andelen af virksomheder, der har været ramt af piratkopiering, langt højere end det generelle niveau på 5 pct. I alt har næsten hver tredje (31 pct.) af de virksomheder, der i perioden 2001-2006 har fået godkendt en patentrettighed, været udsat for piratkopiering.

Overvågning af markedet er en udbredt forholdsregel

En del virksomheder træffer forholdsregler imod piratkopiering. Mest udbredt er det at overvåge markedet, dvs. holde øje med mulige kopiprodukter og piratkopister. 14 pct. af de danske virksomheder benytter sig af denne forholdsregel. Blandt de virksomheder, som har patenter mv., er andelen dog oppe på 55 pct.

Figur 3.18 **Initiativer til beskyttelse mod piratkopiering**

Datagrundlag: Spørgeskemaundersøgelse 2007.

Anm.: Procenttallet er andelen af de virksomheder, som i 2001-2006 har fået rettigheder til et patent, et design eller en brugsmodel, som også har taget initiativ til beskyttelse mod piratkopiering.

Centrale funktioner beholdes i Danmark

En anden måde at beskytte sig mod piratkopiering er at beholde centrale forretningsfunktioner i Danmark eller Europa: 12 pct. af alle virksomheder har valgt at bibeholde den værdiskabende del af deres produktion i Danmark eller det øvrige Europa for at begrænse risikoen for piratkopiering. En tilsvarende andel beholder deres udviklingsafdeling i Danmark eller det øvrige Europa af samme grund.

Indbygget beskyttelse i produkter benyttes af et fåtal

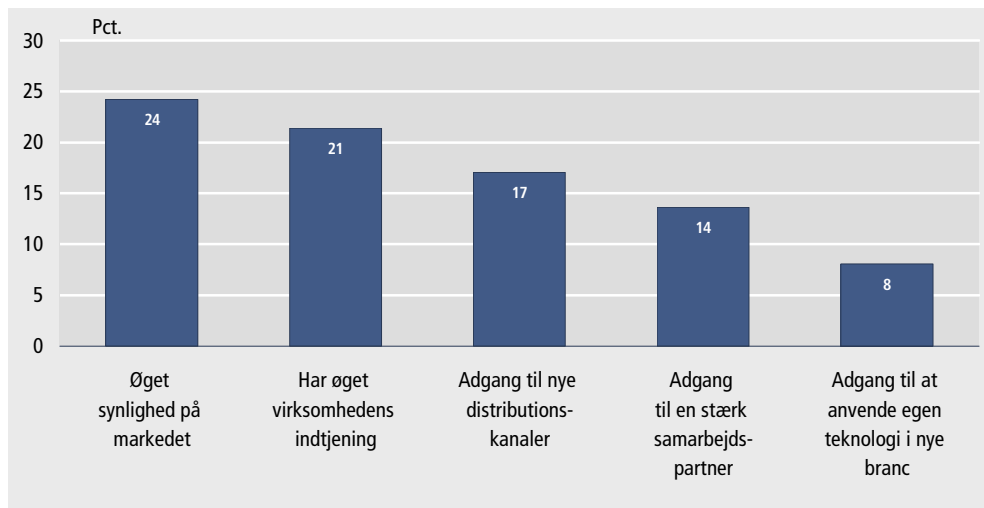
En mere offensiv strategi mod piratkopiering er at indbygge beskyttelse i selve produktet, fx i form af identifikation eller sporingsmekanismer. Denne metode benyttes dog kun af få danske virksomheder, nemlig 3 pct. Blandt virksomheder med patenter mv. anvendes metoden af 14 pct.

3.5 Fordele og barrierer ved handel med IP-rettighe-der

Handel giver øget synlighed på markedet

Næsten en fjerdedel (24 pct.) af de virksomheder, der har solgt eller udlicenseret IP-rettighe-der, fremhæver det som en fordel, at handlen har øget virksomhedens synlighed på markedet, mens hver femte (21 pct.), fremhæver en øget indtjening som en af fordelene. Det tyder altså på, at signalværdien ved IPR-handel er lige så betydningsfuld for virksomhederne som den økonomiske gevinst.

Figur 3.19 Oplevede fordele ved at sælge eller udlicensere IP-rettighe-der

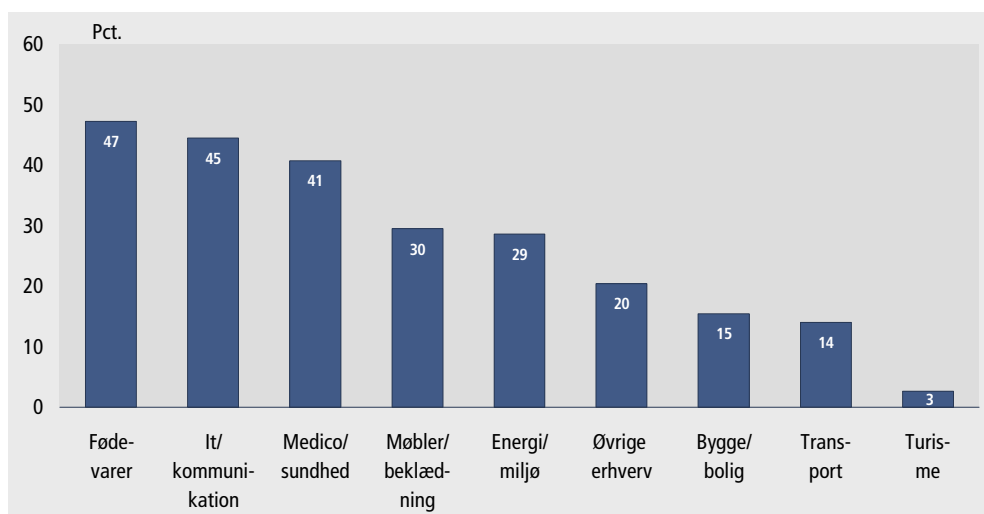

Datagrundlag: Spørgeskemaundersøgelse 2007.

Positiv effekt i form af øget synlighed ikke jævnt udbredt

Langt fra alle brancher oplever den øgede synlighed på markedet, som en af de større gevinster ved at handle med IP-rettighe-der: Inden for møbler/beklædning og energi/miljø peger knapt hver tredje virksomhed på den øgede synlighed som en fordel. Inden for fødevarer, it/kommunikation og medico/sundhed har mere end 4 ud af 10 virksomheder peget på den øgede synlighed som en fordel, se figur 3.20.

Figur 3.20 Andel af virksomheder, der har oplevet øget synlighed på markedet ved salg eller udlicensering af IPR

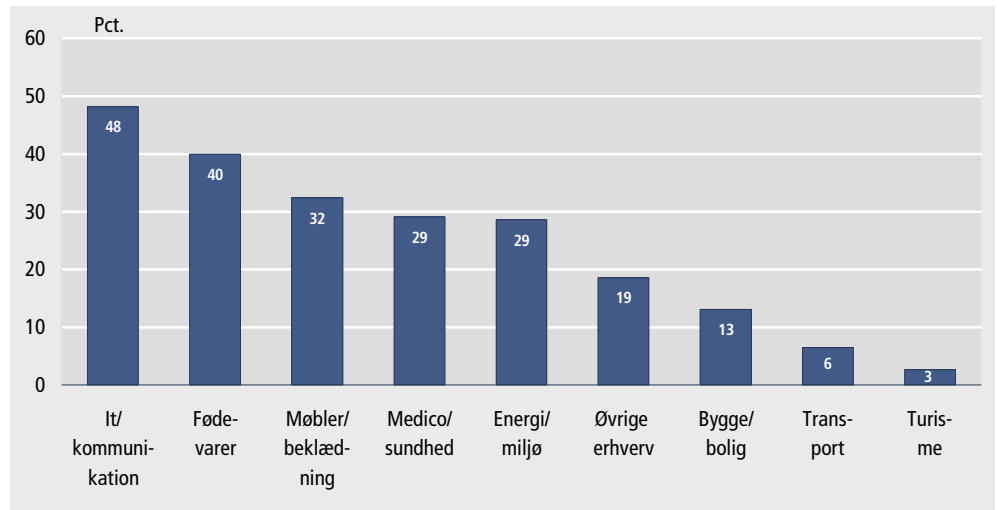

Datagrundlag: Spørgeskemaundersøgelse 2007.

Især it/kommunikation oplever fordele i form af øget indtjening

Det er især virksomheder inden for it/kommunikation, der oplever den øgede indtjening ved at sælge/udlicensere deres rettigheder som en fordel, se figur 3.21. Næsten halvdelen (48 pct.), af virksomhederne inden for it/kommunikation har peget på denne fordel, fulgt af fødevarer (40 pct.).

Figur 3.21 Andel af virksomheder, der har oplevet øget indtjening ved salg eller udlicensering af IPR

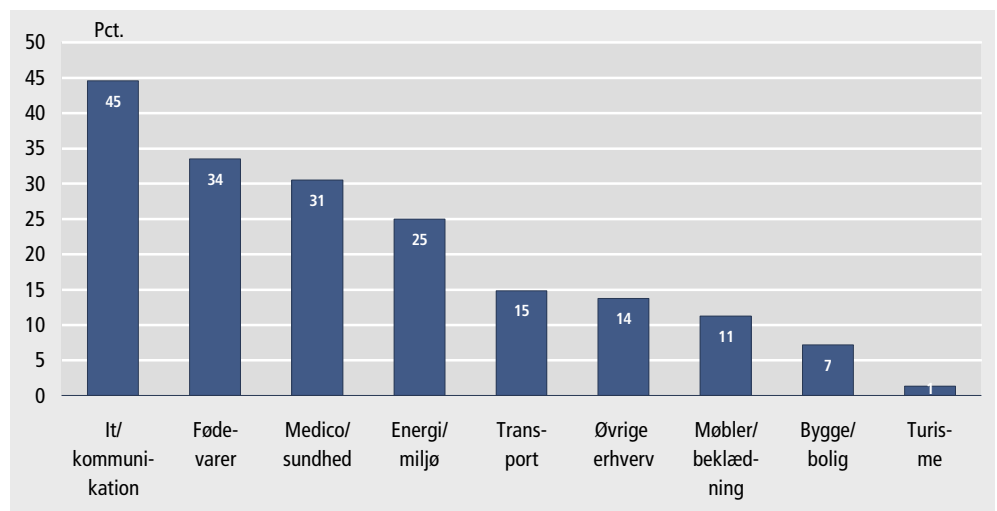

Datagrundlag: Spørgeskemaundersøgelse 2007.

Hver femte har fordel af nye distributionskanaler

Knap 17 pct. af virksomhederne har anført, at en af fordelene ved at sælge eller udlicensere rettigheder er adgang til nye distributionskanaler. Også her er der stor forskel på, hvordan denne mulige fordel ved IPR-handel opfattes i de enkelte brancheområder: Virksomhederne inden for it/kommunikation, fødevarer, medico/sundhed og energi/miljø ligger alle over gennemsnittet med andele på 45 pct., 34 pct., 31 pct. og 25 pct., der har oplevet denne fordel ved at handle med IP-rettigheder, jf. figur 3.22. Derimod ligger møbler/beklædning, bygge/bolig og turisme alle under gennemsnittet, idet hhv. 11 pct., 7 pct., og 1 pct., har oplevet adgang til nye distributionskanaler som en fordel ved IPR-handel.

Figur 3.22 Andel af virksomheder, der har fået adgang til nye distributionskanaler ved salg eller udlicensering af IPR

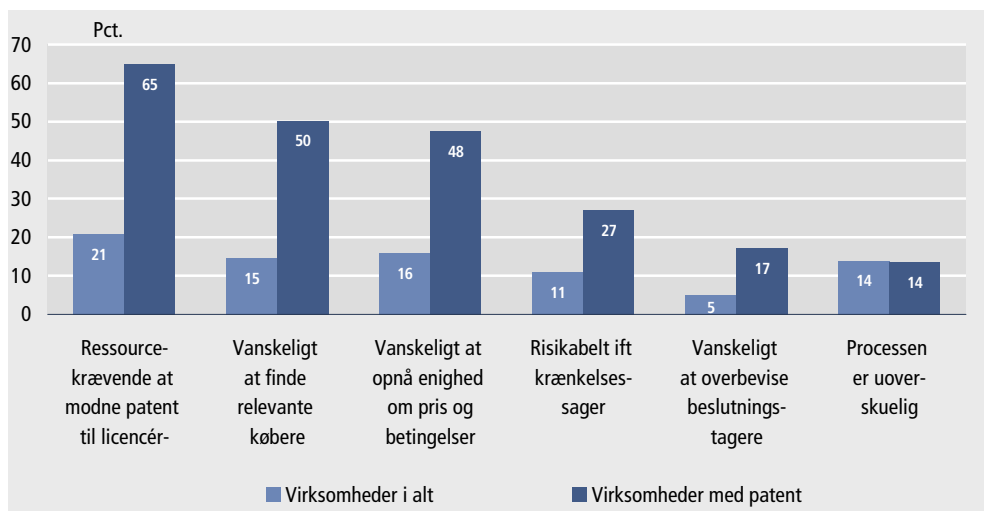

Datagrundlag: Spørgeskemaundersøgelse 2007.

Handel med IPR er ikke problemfri

Handel med IP-rettighe­der er imidlertid ikke problemfri. Fra virksomhedernes synsvinkel er det dels ressour­cekrævende at modne et patent til licensérbar forretning (21 pct.), dels kan det være svært at nå til enighed om pris og betingelser (16 pct.), og en relevant køber kan være vanskelig at finde frem til (15 pct.). Samtidig kan selve processen omkring et salg eller en udlicensering være svær at overskue (14 pct.), der er risiko for kræn­kelsessager (11 pct.), og endelig kan det være svært at overbevise virksomhedens beslutningstagere om handlen (5 pct.).

Figur 3.23 Barrierer i forbindelse med salg og udlicensering af IP-rettighe­der

Datagrundlag: Spørgeskemaundersøgelse 2007.

Patentindehavere oplever i højere grad barrierer end andre

Ser man på, hvordan patentindehavere oplever barriererne for handel, er det markant, at de i langt højere grad oplever de nævnte barrierer end danske virksomheder under ét. Det kan skyldes, at patentindehavere handler rettigheder oftere end andre virksomheder, og derfor har større erfaring med problemstillingerne i forbindelse med handel. Det kan også skyldes, at de i højere grad handler med patenter, hvis udviklingsomkostningerne kan have været betydelige, og hvor et salg eller en udlicenseringsskifte derfor også kræver mere opmærksomhed.

4. Definitioner

IP-rettighedstyper

- Patent** Med et patent beskyttes den opfindelse, der angiver en ny løsning på et veldefineret problem, hvis denne løsning tillige adskiller sig væsentligt fra hidtil kendt teknik. Et patent giver en grundig beskrivelse af problemet samt en brugbar anvisning på, hvordan det løses. Patentet beskytter imidlertid ikke en idé som sådan men beskytter alene den angivne tekniske løsning på det givne problem.
- Brugsmodel** Brugsmodeller sigter på mindre tekniske frembringelser og giver ligesom patenter en ret til at forbyde andre at udnytte en specifik frembringelse. Formålet med brugsmodeller er især at tilgodese mindre virksomheders innovation og tekniske frembringelser, der ikke opfylder kriterierne for et patent. Brugsmodelbeskyttelse er især almindeligt inden for landbrugsredskaber, møbelkonstruktioner og husholdningsartikler.
- Varemærke** Et varemærke har til formål at fungere som kendetegn for en virksomheds produkter eller for virksomheden som sådan. Et varemærke skal kunne gengives grafisk. Varemærker kan fx bestå af ord, figurer (fx et logo), slogans, bogstav- og talkombinationer. Registrering eller ibrugtagning af et varemærke vedrører altid det konkrete udtryk. Indehaveren har ret til at forbyde andre i at bruge samme ord eller figurmærke for deres forretning eller produkter.
- Design** Design er formgivningen og udseendet af et produkt fx tøj, møbler eller mønstret i en køkkenrulle. Der er altså tale om den fysiske fremtræden, ikke en teknisk funktion.
- For en nærmere gennemgang af de forskellige rettighedstyper henvises til Patent- og Varemærkestyrelsens hjemmeside: www.dkpto.dk.
- Ophavsret** Ophavsret eller copyright er en immateriel rettighed, der bl.a. anvendes i forbindelse med kunstneriske eller litterære værker, men også i forbindelse med fx edb-programmer. Ophavsret administreres i Danmark af Kulturministeriet (se nærmere på Kulturministeriets hjemmeside: www.kum.dk/sw771.asp). Copyright indgår ikke i undersøgelsen af handel med rettigheder, da det p.t. ikke er muligt at samkøre oplysninger om indehavere af ophavsrettigheder med Danmarks Statistiks registre.
- Søgning i IP-rettigheder** Man kan søge på de offentliggjorte patenter, varemærker, design og brugsmodeller via Patent- og Varemærkestyrelsens hjemmeside (www.dkpto.dk), hvorfra der også er adgang til internationale patentdatabaser.

Patentansøgning

En virksomhed eller person kan søge patent ad flere veje: dels via den nationale patentmyndighed i det land, som patentet skal gælde i, og som i Danmark er Patent- og Varemærkestyrelsen (PVS) og dels via de internationale ordninger. En national ansøgning behandles altid af den nationale myndighed, og en rettighed udstedt af en national myndighed gælder kun for det pågældende land. Hvis man ønsker sit patent udbredt til flere forskellige lande, må man enten søge nationalt i de relevante lande, eller benytte en af de internationale ordninger hos World Intellectual Property Organisation (WIPO) eller European Patent Office (EPO).

- PCT – internationale patentansøgninger** Hvis man søger via WIPO, skal der udfærdiges en såkaldt PCT-ansøgning. En PCT-ansøgning er en patentansøgning, som er søgt under den internationale patent-samarbejdsaftale, Patent Cooperation Treaty (PCT). Aftalen administreres af WIPO. PCT gør det muligt at søge patentbeskyttelse for en opfindelse på samme tidspunkt i en lang række lande via én enkelt international ansøgning hos et specifikt patentkontor. Det er muligt at indlevere en PCT-ansøgning enten hos PVS eller direkte hos WIPO. Denne måde at søge patent på resulterer ikke i, at ansøgeren får 'et internatio-

nalt patent' – der skal fortsat søges godkendelse hos patentmyndighederne i de enkelte lande, som patentet ønskes at være gældende i. Men metoden gør det væsentligt lettere at søge patenter, som skal gælde i flere lande.

Patentansøgninger i den internationale fase

En PCT-ansøgning kan starte som en national ansøgning og så blive videreført som en PCT-ansøgning indenfor et år efter indleveringsdato. Når en national ansøgning fortsættes som en PCT-ansøgning, overgår den til "den internationale fase".

I den internationale fase bliver PCT-ansøgningen nyhedsundersøgt og eksamineret. Nyhedsundersøgelses- og eksaminationsrapporten udarbejdes af den internationale nyhedsundersøgende myndighed og rapporten sendes herefter til det Internationale Bureau og til ansøger.

EP-ansøgning indleveret til PVS

Man kan også vælge at søge igennem den europæiske patentmyndighed, EPO. Her skal der sendes en såkaldt EP-ansøgning. En EP-ansøgning er en patentansøgning, der dækker de lande, der er medlem af Den Europæiske Patentorganisation, EPO, heriblandt Danmark. Fordelen er, at man ved blot en enkelt ansøgning kan få patent i en lang række europæiske lande. Man kan enten søge direkte hos EPO eller via de nationale patentmyndigheder, der er medlemmer af EPO. Disse myndigheder sender så ansøgningen videre til EPO, der behandler ansøgningen og hvis opfindelsen er patenterbar, meddeler europæisk patent (meddeler patent i de europæiske lande, der er blevet valgt). På samme måde som en PCT-ansøgning kan ansøgeren vælge at indsende en national ansøgning og så få den videreført som en EP-ansøgning indenfor et år efter indleveringsdatoen.

Den retsvirkning, et europæisk patent har i de respektive lande, bestemmes af hvert lands nationale lov. Imidlertid er visse retsvirkninger blevet anset for at være af så central karakter, at konventionsteksten fastsætter disse virkninger. Samtlige EPK-lande (lande, der er tilsluttet den Europæiske Patentkonvention) har således lige lang gyldighedstid for patenter, samme omfang af patentbeskyttelsen, enslydende ugyldighedsgrunde osv.

De nationale patentmyndigheder vurderer patentansøgningen med hensyn til nyhed, opfindelseshøjde og industriel anvendelighed. Denne vurdering kan tage adskillige år – gennemsnittet for ansøgninger om patent ved det europæiske patentkontor, EPO, er ca. 3,5 år.

Offentliggørelse

En patentansøgning bliver ifølge patentlovens § 22 offentliggjort 18 måneder efter dens indleveringsdag (eller prioritetsdag, hvis der er ansøgt om prioritet). Ansøger kan dog vælge at få den offentliggjort tidligere.

Pariserkonventionen

Pariserkonventionen fra 1883 omfatter ca. 100 lande. Den indebærer, at de tilsluttede lande respekterer, at en ansøgning indgivet i ét land kan videreføres med virkning fra det tidspunkt, den blev indgivet i det første land.

Dette betyder, at man som patentansøger i første omgang kan koncentrere sine ressourcer om at få indleveret en ansøgning ét sted (fx i Danmark) og herefter har 12 måneder til at finde ud af, om opfindelsen har potentiale til – og der kan skaffes økonomiske ressourcer til – at videreføre den i flere lande.

Den internationale patentklassifikation

IPC – international patentklassifikation

International Patent Classification – eller IPC – er den klassifikation, der benyttes til at klassificere patenter efter deres teknologiområde, og som bl.a. er anvendt af OECD til at inddele patenter i nye teknologiområder som it-, bio- og nanoteknologi mv. IPC-systemet består af 8 sektioner, der er underopdelt i grupper.

De otte sektioner består af:

- Menneskelige behov
- Operative tjenester, transport
- Kemi, metallurgi
- Tekstiler, papir
- Faste konstruktioner
- Belysning, opvarmning, maskiningeniørarbejde, våben, sprængning
- Fysik
- Elektricitet

Undergrupperne består af 31 grupper:

- 1 Landbrug
- 2 Fødevarer, tobak
- 3 Personlige artikler, bolig- og husholdningsartikler
- 4 Sundhed, forlystelser
- 5 Medicinske præparater, kosmetik
- 6 Adskillelse, blanding
- 7-8. Bearbejdning I og II
- 9 Trykning
- 10-11 Transport I og II
- 12 Uorganisk kemi
- 13 Organisk kemi, biocider mv.
- 14 Organisk makromolekylære forbindelser
- 15 Farvestoffer, jordolier animalske eller vegetabiliske olier
- 16 Biokemi, sukker, skind
- 17 Metallurgi
- 18 Tekstiler
- 19 Papir
- 20 Byggeri
- 21 Jordboring, minedrift
- 22 Maskiner, motorer eller pumper
- 23 Maskinteknik i almindelighed
- 24 Belysning og opvarmning
- 25 Våben, sprængning
- 26-28 Instrumenter I, II og III
- 29 Atomvidenskab
- 30 Elektroteknik
- 31 Elektroniske grundkredsløb og elektrisk kommunikationsteknik

Hovedgrupperne er i øjeblikket underinddelt i ca. 70.000 enkelte klasser. Der sker løbende revision af klassesystemet, så antallet af klasser varierer over tid.

Et patent kan vedrøre én eller flere IPC-klasser, hvoraf den vigtigste er nævnt først i patentdokumentet.

Den internationale varemærkeklassifikation

Nice-klassifikationen inddeler varemærker i 45 klasser (se også Patent- og Varemærkestyrelsens hjemmeside: www.dkpto.dk/varemaerke/nice_klassifikation). Klasserne 1-34 knytter sig til varer, mens klasserne 35-45 er knyttet til serviceydelser.

Patenter inden for nye teknologiområder

OECD har ud fra IPC-klassifikationen defineret en række nye teknologiområder, herunder:

- Informations- og kommunikationsteknologi
- Nanoteknologi
- Bioteknologi
- Vedvarende energi
- Brændselsceller
- Atomkraft

De tilhørende IPC-klasser kan findes i OECD's publikation *Compendium of patent statistics, 2008* (se: www.oecd.org/dataoecd/5/19/37569377.pdf).

Informations- og kommunikationsteknologi

Informations- og kommunikationsteknologi dækker i patentsammenhæng fire grupper, baseret på IPC-koder (de anvendte IPC-koder kan ses i OECD Compendium of Patent Statistics 2008, eller på <http://www.wipo.int/classifications/ipc/ipc8>):

- Telekommunikation
- Forbrugerelektronik
- Computere, kontormaskiner
- Anden it

Nanoteknologi

Begrebet nanoteknologi bruges om teknologi og forskning, der opererer på nanoskalaen, dvs. fra 0,1-100 nm. En nanometer (nm) er en milliontedel millimeter. Nanoteknologi dækker en række teknologier, der benytter og blander områder som fysik, kemi, biologi, molekylærbiologi, medicin mv., og nanoteknologi kan derfor også finde anvendelse i en lang række sammenhænge. Begrebet nanoteknologi dækker også dækker udstyr og metoder til kontrolleret analyse, manipulation, bearbejdning, fremstilling eller måling, med en præcision mindre end 100 nm.

Bioteknologi

OECD definerer begrebet bioteknologi som: "Anvendelsen af videnskab eller teknologi på levende organismer, og på dele, produkter eller modeller af disse, til at ændre levende eller ikke-levende materialer med henblik på produktion af viden, varer eller serviceydelser". Det pointeres, at definitionen ikke bør stå alene, men altid skal ledsages af selve IPC-koderne. Koderne kan findes i publikationen *Compendium of patent statistics, 2008* (www.oecd.org/dataoecd/5/19/37569377.pdf).

Vedvarende energi

Begrebet vedvarende energi er en fællesbetegnelse for energiformer, der ikke har begrænsede reserver, men er begrænsede i deres øjeblikkelige forekomst. Vindenergi, solenergi, bølgeenergi, osmotisk kraftværk, vandkraft, jordvarme og biobrændsel er eksempler på vedvarende energiformer, og også geotermisk energi medregnes af OECD til de vedvarende energikilder. I patentsammenhæng dækker begrebet vedvarende energi fem områder:

- Vind
- Sol

- Geotermisk energi
- Hav
- Biomasse
- Affald

Brændselsceller Patenter relateret til brændselsceller er defineret som IPC-koderne H01M8/00-24, som omhandler brændselsceller og fremstilling af disse. Forskellige teknologier, som er forbundet med brændselsceller, er desuden:

- Batterier
- Andre teknologier relateret til brændselsceller, herunder separation, kemiske og fysiske processer, kabler, ledere og isolatorer mv.

Kernekraft Atomkraft, eller kernekraft, er udnyttelse af atomkernereaktioner til energiforsyningsformål i en kernereaktor. Grundlæggende kan energi udvindes af kernereaktioner på to måder: ved fusion, hvor to lette kerner forenes til en tungere, eller ved fission, hvor tunge kerner spaltes i lette. I begge tilfælde konverteres en del af kernebrændslets masse til energi i form af varme og gammastråling
OECD definerer to områder for patenter inden for atomkraft:

- Atomreaktor-teknikker
- Accelleratorer

Datoangivelser

Prioritetsdato Prioritetsdatoen er den dato, hvor der første gang – uanset hvor i verden – er indgivet en patentansøgning for en given opfindelse. Prioritetsdatoen er dermed den dato, der ligger tættest på selve opfindelsestidspunktet. Datoen er ikke afhængig af administrative procedurer. Prioritet kan påberåbes af ansøger, hvis der, inden for en periode af 12 måneder før indleveringen af den danske ansøgning, er indleveret en patentansøgning på den samme opfindelse i et land, der er tilsluttet Pariserkonventionen. Ansøgningen vil da i visse henseender blive betragtet som indleveret samtidig med den tidligere ansøgning.

Ansøgningsdato Ansøgningsdatoen er den dato, hvor der søges om patent hos et specifikt patentkontor. Der kan være op til 12 måneders forsinkelse for udenlandske ansøgninger til et specifikt patentkontor, og der er således en tidsmæssig skævhed, når et nationalt patentkontors ansøgninger fordeles på nationale og udenlandske ansøgere i forhold til ansøgningsdatoen.

Patentfamilier og triadepatenter

Triadepatent OECD definerer triadepatenter som et sæt af patenter udtaget hos hhv. EPO (Det Europæiske Patentkontor/European Patent Office), JPO (Det Japanske Patentkontor/Japan Patent Office) og USPTO (Den Amerikanske Patentkontor/US Patent and Trademark Office) med henblik på at beskytte den same opfindelse.

Nationalitetsangivelser

Ansøgers hjemland Ansøgerens hjemland angiver hjemlandet for ejerskabet til opfindelse.

Opfinders hjemland Opfinderens (arbejds-) adresse er anført i et patentdokument. Et patent kan have flere opfindere fra samme eller forskellige lande. Når patentet herefter skal tilskrives opfindernes hjemland, opgøres det i andele. Hvis der fx er otte opfindere bag et givet

patent, hvoraf de to er danskere og de øvrige seks er svenskere, tilskrives 25 pct. af patentet til danske opfindere, og 75 pct. til svenske.

Nationale og internationale IPR-institutioner

<i>Patent- og Varemærkestyrelsen</i>	Patent- og Varemærkestyrelsen (www.dkpto.dk) er den nationale danske patent og varemærkemyndighed. Det er Patent- og Varemærkestyrelsens formål at fungere som center for strategisk information og beskyttelse af teknik og forretningskendetegn. Patent- og Varemærkestyrelsen fungerer desuden som modtagende myndighed for PCT og EP ansøgninger.
<i>EPO den europæiske patentorganisation</i>	Den europæiske patentmyndighed (EPO/ European Patent Office) er en regional patentmyndighed i Europa, som Danmark sammen med en række andre europæiske lande er medlem af. Hvis man indleverer en europæisk patentansøgning, skal man i ansøgningen vælge hvilke lande, ansøgningen skal omfatte, eksempelvis Danmark, Tyskland og Sverige
<i>WIPO</i>	World Intellectual Property Organization (http://www.wipo.int) er en specialiseret afdeling inden for de Forenede Nationer. WIPO's formål er "at udvikle et balanceret og internationalt tilgængeligt system for intellektuelle ejendomsrettigheder, som tilgodeser kreativitet, stimulerer innovation og bidrager til økonomisk udvikling under hensyntagen til befolkningens interesser". WIPO blev grundlagt i 1967.
<i>OHIM</i>	Kontoret for Harmonisering i det Indre Marked (Office for the Harmonization of the Internal Market, OHIM) er et af den Europæiske Unions agenturer. Kontoret har siden 1996 varetaget behandlingen af EF-varemærker og siden 2003 behandlingen af registrerede EF-design. Disse immaterielle ejendomsrettigheder har gyldighed i alle EU-lande. Varemærker og design henhører under selskabsretten. Harmoniseringskontoret er såvel et EF-agentur som en myndighed for industriel ejendomsret med den hertil hørende tekniske funktion: at registrere industrielle ejendomsrettigheder.

Andre definitioner

<i>Licensering</i>	En virksomhed kan indlicensere en rettighed, dvs. købe retten til at udnytte en andens IP-rettighed. Typisk kan det betyde, at den virksomhed, der indlicenserer rettigheden, får ret til at producere og/eller sælge produktet på et bestemt marked, fx i de nordiske lande, og licensaftalen vil ofte være tidsbegrænset.
<i>Forretningsstrategi</i>	Der findes ikke en fast definition på begrebet forretningsstrategi. En forretningsstrategi kan således indeholde en række elementer, og kan være mere eller mindre eksplicit og detaljeret. Overordnet set forholder en forretningsstrategi sig til virksomhedens langsigtede mål, og til de handlinger, der skal gennemføres på kortere og længere sigt, for at nå målsætningerne. Strategien kan indeholde prioriteringer og visioner, og kan også omfatte vurderinger af risici og muligheder, og deres konsekvenser for virksomhedens målsætninger mv. og kan være mere eller mindre eksplicit og omfattende.

5. Metode og datagrundlag

Virksomhedsdata

<i>Strukturdata baseret på samkørsler</i>	Strukturdata for danske virksomheder med IP-rettighe­der registreret i perioden 2000-2007 er baseret på samkørsler imellem Patent- og Varemærkestyrelsens register over rettighedsindehavere og Danmarks Statistiks registre, herunder Generel firma-statistik og Regnskabsstatistik.
<i>Data fra PVS om rettigheder</i>	Patent- og Varemærkestyrelsens register over virksomheder, der i 2000-2007 har fået registreret rettighed til patent, varemærke, design eller brugsmode­l, er en central kilde. Virksomheder, der har sådanne registrerede rettigheder kaldes i publikationen <i>IPR-aktive</i> . Patenter meddelt til danske virksomheder inkluderer EPO-patenter, dvs. patenter udstedt af den europæiske patentmyndighed EPO. Alene EPO-patenter med gyldighed i Danmark er inkluderet.
<i>Data om indehavere af IP-rettighe­der</i>	Patent- og Varemærkestyrelsens oplysninger om registrerede IP-rettighe­der i årene 2000-2007 er samlet på virksomhedsniveau, og inden for de enkelte år. Nedenfor er datagrundlaget for de enkelte figurer i kap 1 vist, idet der er anvendt forskellige af­grænsninger:

Datagrundlag til figurer i kapitel 1

Figur nr. og titel	Datagrundlag
1.1 Antal registrerede IP-rettighe­der. 2000-2007	Samtlige IP-rettighe­der meddelt til danske virksomheder (identificeret med cvr-nummer), i perioden 2000-2007 (28.593 unikke rettigheder).
1.2 Antal virksomheder, der har fået meddelt IP-rettighe­der. 2000-2007	Samtlige danske virksomheder, identificeret med cvr-nummer, der har fået registreret IP-rettighe­der i perioden 2000-2007 (11.834 unikke virksomheder).
1.3 Danske virksomheder med IP-rettighe­der 2001-2007, fordelt på ressourceområde	Danske virksomheder, der har fået registreret IP-rettighe­der i perioden 2000-2007, og som indgår i regnskabsstatistikken i perioden 2000-2006 i et eller flere år (9.017 unikke virksomheder og 24.808 unikke rettigheder).
1.4 Andel af virksomheder med IP-rettighe­der, fordelt på ressourceområder	Danske virksomheder, der indgår i regnskabs-statistikken i perioden 2000-2006 i samtlige år (90.262 unikke virksomheder, hvoraf 3.917 har IPR).
1.5 Danske virksomheders fordeling på ressourceområder	Som 1.4
1.6 Gennemsnitligt antal rettigheder i IPR-aktive virksomheder, fordelt på ressourceområder	Som 1.4. Kun virksomheder med IP-rettighe­der.
1.7 Andel af virksomheder med IP-rettighe­der, fordelt på størrelsesgrupper	Som 1.4
1.8 Gennemsnitligt antal rettigheder i IPR-aktive virksomheder, fordelt på ressourceområder	Som 1.4. Kun virksomheder med IP-rettighe­der.
1.9 Antal virksomheder fordelt på ressourceområde og antal IP-rettighe­der	Som 1.4. Kun virksomheder med IP-rettighe­der.
1.10 IPR-aktive virksomheders andel af årsværk. 2000-2006	Som 1.4
1.11 IPR-aktive virksomheders andel af omsætning. 2000-2006	Som 1.4
1.12 IPR-aktive virksomheders andel af eksport. 2000-2006	Som 1.4
1.13 IPR-aktive virksomheders andel af værditilvækst. 2000-2006	Som 1.4

I alt har danske virksomheder, identificeret med cvr-nummer, i perioden 2000-2007 fået meddelt 28.593 IP-rettigheder. Heraf tilhører 24.808, eller 87 pct., virksomheder, der indgår i regnskabsstatistikken i et eller flere af årene 2000-2006.

Afgrænsningen af datagrundlaget er justeret i forhold til tidligere opgørelser. Datamaterialet omfatter som udgangspunkt alle patenter, varemærker, design og brugsmønstre med gyldighed i Danmark, samt de virksomheder, der er eller har været ejere af rettigheder. Materialet inkluderer såvel IP-rettigheder, som fortsat er gældende, som rettigheder, der er ophørt, eller solgt til anden ejer.

<i>Variable</i>	Variabel	Statistikkilde
	Branche (DB03)	Regnskabsstatistikken
	Antal årsværk	Generel firmastatistik
	Omsætning	"
	Ekspert	"
	Værditilvækst	"

Handel med IP-rettigheder

Handel med IP-rettigheder Handel med IP-rettigheder opgøres på grundlag af indberetninger fra ca. 4.000 danske virksomheder. Statistikken har til formål at vise omfanget af og udviklingen i danske virksomheders handel med IP-rettigheder.

Vigtigste variable De vigtigste variable er:

- Type af IPR-handel (køb, salg, ind- og udlicensering)
- Type af handlet IP-rettighed (patent, varemærke, design og brugsmønstre)
- Handelspartner
- Handel inden for hhv. uden for eget branche-/teknologiområde

Undersøgelsen omfattede for 2007, foruden de lovpligtige spørgsmål om handel med IPR, en række frivillige spørgsmål inden for følgende emner:

- Forventninger til den fremtidige handel med IPR
- Piratkopiering
- Forholdsregler imod piratkopiering
- Fordele og barrierer ved salg og udlicensering af rettigheder. Sidstnævnte udfyldes kun af virksomheder, der har solgt eller udlicenseret rettigheder.

Population Undersøgelsen er baseret på to undersøgelsespopulationer, hvoraf den første udgøres af samtlige virksomheder, som opfylder ét eller flere af følgende kriterier:

- Har fået meddelt rettighed til patent, design eller brugsmønstre i årene 2001-2006, gældende i Danmark
- Har indberettet til- eller afgang af immaterielle anlægsaktiver til Regnskabsstatistik 2006
- Har indberettet visse transaktioner med udlandet ifølge Udenrigshandel med tjenesteydelser
- Har indberettet udgifter til licenser, royalties, typegodkendelser etc. til Industriens køb af tjenesteydelser 2005

Denne undersøgelsespopulation består af ca. 1.800 virksomheder.

Den anden undersøgelsespopulation er et udsnit af virksomheder med 10 eller flere ansatte. Denne delpopulation omfatter ca. 2.200 virksomheder. Statistikken dækker virksomheder med 10 eller flere ansatte, som indgår i Regnskabsstatikken for 2006.

Spørgeskema Det anvendte spørgeskema kan hentes på fra www.dst.dk/ipr. Mere information om kilder og metoder kan findes på www.dst.dk/varedeklaration/129583.

Anden offentliggjort statistik Der er i 2006 indsamlet oplysninger fra danske virksomheder om deres handel med IP-rettigheder, og om en række kvalitative forhold i forbindelse med IPR-. Indsamlingen er sket som led i Økonomi- og Erhvervsministeriets koncernprojekt om handel med IPR. Hovedresultaterne af denne dataindsamling er beskrevet i publikationen: "Når viden bliver til aktiver - nøgletal om danske virksomheders brug af IPR", som kan downloades fra www.dst.dk/ipr.

6. Tabeller

Tabel 1.1 Antal virksomheder, der har registreret IPR i 2000-2007

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
	antal virksomheder							
Virksomheder med IPR i alt	1 507	1 695	1 657	1 626	1 542	1 654	1 346	1 644
Patenter	181	118	156	174	109	113	116	120
Design	122	69	173	150	77	84	62	69
Brugsmodeller	117	93	90	85	94	76	70	40
Varemærker	1 157	1 447	1 284	1 254	1 286	1 405	1 115	1 430

Note: Bemærk, at virksomheder kan have flere typer IPR samtidig. Fx vil en virksomhed, der har registreret såvel patenter som varemærker, indgå én gang under patenter og én gang under varemærker. Virksomheden indgår dog kun

én gang i sammentællingen af virksomheder. Derfor er antal virksomheder med IPR i alt mindre end summen af virksomheder i de enkelte rettighedstyper.

Tabel 1.2 IPR meddelt til danske virksomheder i 2000-2007, på ressourceområde

	Patenter	Varemærker	Design	Brugsmodeller	IPR i alt
	antal IP-rettigeheder				
I alt	2 794	19 691	1 512	811	24 808
Fødevarer	261	3 031	68	99	3 459
Møbler/beklædning	29	1.402	133	40	1 604
Turisme	0	213	0	1	214
Bygge/bolig	493	2 339	493	214	3 539
It/kommunikation	217	4 764	155	84	5 220
Transport	150	652	31	55	888
Energi/miljø	162	225	24	31	442
Medico/sundhed	599	1 162	48	53	1 862
Øvrige erhverv	667	4 086	409	202	5 364

Datagrundlag: virksomheder, der har fået registreret IP-rettigeheder i perioden 2000-2007, og som indgår i regnskabsstatistikken i perioden 2000-2006 i et eller flere år.

Tabel 1.3 Virksomheder med en eller flere typer IPR. 2000-2007

	antal IP-rettigeheder				I alt
	1	2-4	5-9	10(+)	
	----- antal virksomheder -----				
I alt	5 533	2 571	586	327	9 017
Fødevarer	361	214	79	64	718
Møbler/Beklædning	384	200	37	17	638
Turisme	96	22	4	0	122
Bygge/Bolig	722	352	71	41	1 186
IT/Kommunikation	954	494	109	62	1 619
Transport	237	104	17	7	365
Energi/Miljø	38	22	20	8	88
Medico/Sundhed	106	62	21	24	213
Øvrige erhverv	1 415	683	168	85	2 351
Uoplyst branche	1 220	418	60	19	1 717

Datagrundlag: Virksomheder, der har fået registreret IP-rettigeheder i perioden 2000-2007, og som indgår i regnskabsstatistikken i perioden 2000-2006 i et eller flere år.

Tabel 1.4 Virksomheder med et eller flere patenter. 2000-2007

Ressourceområde	antal patenter				I alt
	1	2-4	5-9	10(+)	
	----- antal patenter -----				
I alt	543	201	64	42	850
Fødevarer	50	26	7	6	89
Møbler/Beklædning	8	6	0	0	14
Turisme	0	0	0	0	0
Bygge/Bolig	115	36	12	7	170
IT/Kommunikation	48	19	8	2	77
Transport	48	11	2	1	62
Energi/Miljø	11	9	5	5	30
Medico/Sundhed	35	14	6	11	66
Øvrige erhverv	117	56	17	10	200
Uoplyst branche	111	24	7	0	142

Datagrundlag: Virksomheder, der har fået registreret IP-rettigeheder i perioden 2000-2007, og som indgår i regnskabsstatistikken i perioden 2000-2006 i et eller flere år.

Tabel 1.5 Virksomheder med et eller flere varemærker. 2000-2007

Ressourceområde	antal varemærker				I alt
	1	2-4	5-9	10(+)	
	----- antal varemærker -----				
I alt	4 941	2 165	456	256	7 818
Fødevarer	330	189	60	58	637
Møbler/Beklædning	378	171	37	14	600
Turisme	95	22	4	0	121
Bygge/Bolig	604	270	40	28	942
IT/Kommunikation	901	459	102	52	1 514
Transport	199	73	13	6	291
Energi/Miljø	35	17	15	2	69
Medico/Sundhed	81	43	15	19	158
Øvrige erhverv	1 280	591	127	63	2 061
Uoplyst branche	1 038	330	43	14	1 425

Datagrundlag: Virksomheder, der har fået registreret IP-rettighe­der i perioden 2000-2007, og som indgår i regnskabsstatistikken i perioden 2000-2006 i et eller flere år.

Tabel 1.6 Virksomheder med en eller flere brugsmø­deller. 2000-2007

Ressourceområde	Antal brugsmø­deller				I alt
	1	2-4	5-9	10(+)	
	----- antal brugsmø­deller -----				
I alt	429	113	18	1	561
Fødevarer	43	15	2	0	60
Møbler/Beklædning	14	8	0	0	22
Turisme	1	0	0	0	1
Bygge/Bolig	84	28	5	0	117
IT/Kommunikation	46	8	2	0	56
Transport	33	7	0	0	40
Energi/Miljø	9	5	1	0	15
Medico/Sundhed	17	7	2	0	26
Øvrige erhverv	90	22	5	1	118
Uoplyst branche	92	13	1	0	106

Datagrundlag: Virksomheder, der har fået registreret IP-rettighe­der i perioden 2000-2007, og som indgår i regnskabsstatistikken i perioden 2000-2006 i et eller flere år.

Tabel 1.7 Virksomheder med en eller flere design-rettigeheder. 2000-2007

Ressourceområde	Antal design				I alt
	1	2-4	5-9	10(+)	
	antal design				
I alt	443	178	31	16	668
Fødevarer	21	8	3	0	32
Møbler/Beklædning	27	16	0	3	46
Turisme	0	0	0	0	0
Bygge/Bolig	95	34	7	3	139
IT/Kommunikation	49	12	3	1	65
Transport	17	2	1	0	20
Energi/Miljø	6	1	1	1	9
Medico/Sundhed	17	8	1	0	26
Øvrige erhverv	123	59	12	7	201
Uoplyst branche	88	38	3	1	130

Datagrundlag: Virksomheder, der har fået registreret IP-rettigeheder i perioden 2000-2007, og som indgår i regnskabsstatistikken i perioden 2000-2006 i et eller flere år.

Tabel 1.8 Årsværk 2000 og 2006

Ressourceområde	IPR-aktive virksomheder		Virksomheder i alt		IPR-aktive virksomheders andel af samlet beskæftigelse		IPR-aktive virksomheder fordelt på ressourceområder 2006
	2000	2006	2000	2006	2000	2006	
	antal årsværk				pct.		
I alt	309 483	327 784	825 564	857 801	37	38	100
Fødevarer	62 572	58 642	114 210	112 618	55	52	18
Møbler/beklædning	12 317	14 763	41 390	43 453	30	34	5
Turisme	1 779	2 458	17 203	19 031	10	13	1
Bygge/bolig	76 306	77 187	246 463	252 435	31	31	24
It/kommunikation	41 092	44 901	99 438	99 587	41	45	14
Transport	19 091	25 141	96 340	108 169	20	23	8
Energi/miljø	17 195	19 959	24 706	26 998	70	74	6
Medico/sundhed	20 029	28 279	30 687	40 035	65	71	9
Øvrige erhverv	59 102	56 454	155 127	155 475	38	36	17

Datagrundlag: Virksomheder, der indgår i regnskabsstatistikken i alle år i perioden 2000-2006.

Tabel 1.9 Omsætning 2000 og 2006

Ressourceområde	IPR-aktive virksomheder		Virksomheder i alt		IPR-aktive virksomheders andel af samlet omsætning		IPR-aktive virksomheder fordelt på ressourceområder 2006
	2000	2006	2000	2006	2000	2006	
	— mio. kr. —				— pct. —		
I alt	568 641	800 600	1 384 970	1 920 246	41	42	100
Fødevarer	140 207	187 421	271 726	350 199	52	54	23
Møbler/beklædning	21 776	32 219	65 706	86 426	33	37	4
Turisme	1 406	2 214	14 373	17 609	10	13	0
Bygge/bolig	100 441	147 185	294 819	413 458	34	36	18
It/kommunikation	75 028	98 231	176 497	218 084	43	45	12
Transport	38 848	71 579	160 540	264 567	24	27	9
Energi/miljø	59 098	87 669	105 938	161 175	56	54	11
Medico/sundhed	44 222	73 434	67 075	110 157	66	67	9
Øvrige erhverv	87 614	100 647	228 296	298 572	38	34	13

Datagrundlag: Virksomheder, der indgår i regnskabsstatistikken i alle år i perioden 2000-2006.

Tabel 1.10 Eksport 2000 og 2006

Ressourceområde	IPR-aktive virksomheder		Virksomheder i alt		IPR-aktive virksomheders andel af samlet eksport		IPR-aktive virksomheder fordelt på ressourceområder 2006
	2000	2006	2000	2006	2000	2006	
	— mio. kr. —				— pct. —		
I alt	220 891	292 996	364 142	495 703	61	59	100
Fødevarer	57 660	65 376	83 812	97 672	69	67	22
Møbler/beklædning	10 227	15 948	23 324	31 746	44	50	5
Turisme	3	3	47	12	6	25	0
Bygge/bolig	28 015	37 451	45 133	59 508	62	63	13
It/kommunikation	19 863	24 155	38 632	49 290	51	49	8
Transport	15 879	30 180	34 926	62 892	45	48	10
Energi/miljø	31 577	43 564	50 879	81 988	62	53	15
Medico/sundhed	31 158	42 813	34 706	47 837	90	89	15
Øvrige erhverv	26 510	33 506	52 683	64 757	50	52	11

Datagrundlag: Virksomheder, der indgår i regnskabsstatistikken i alle år i perioden 2000-2006.

Tabel 1.11 Værditilvækst 2000 og 2006

Ressourceområde	IPR-aktive virksomheder		Virksomheder i alt		IPR-aktive virksomheders andel af samlet værditilvækst		IPR-aktive virksomheder fordelt på ressourceområder 2006
	2000	2006	2000	2006	2000	2006	
	mio. kr.				pct.		
I alt	152 034	206 100	397 481	532 409	38	39	100
Fødevarer	28 052	34 359	47 854	59 657	59	58	17
Møbler/beklædning	5 111	8 770	15 825	23 026	32	38	4
Turisme	634	1 010	6 329	7 752	10	13	0
Bygge/bolig	33 112	44 139	111 252	145 582	30	30	21
It/kommunikation	20 698	30 086	49 336	63 717	42	47	15
Transport	8 878	15 566	41 865	60 025	21	26	8
Energi/miljø	9 117	12 113	29 703	51 700	31	23	6
Medico/sundhed	17 121	26 821	22 192	33 967	77	79	13
Øvrige erhverv	29 310	33 236	73 124	86 983	40	38	16

Datagrundlag: Virksomheder, der indgår i regnskabsstatistikken i alle år i perioden 2000-2006.

Tabel 1.12 Antal registrerede nationale vare- og fællesmærker. 2000-2007

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
	antal varemærker							
Registrerede varemærker i alt	6 074	5 150	4 406	4 253	4 271	5 161	3 755	4 831
Heraf:								
med dansk indehaver	3 982	3 636	3 332	3 390	3 471	3 928	3 032	4 064
med udenlandsk indehaver	2 092	1 514	1 074	863	800	1 233	723	767
Fornyelser	6 765	6 932	8 617	6 732	6 823	6 924	5 830	5 204
Udslettede	9 022	8 088	8 483	9 350	6 765	5 772	8 773	6 071
I kraft	135 994	133 056	128 979	123 882	121 388	120 777	115 759	114 519

Kilde: Patent- og Varemærkestyrelsen, november 2008 (se også www.dst.dk/pto/statistik).